

OPINNÄYTETYÖ

Verkkotutkintojen keskeyttäminen Humanistisessa ammattikorkeakoulussa

Nina Haimi ja Kirsi Tiainen

Yhteisöpedagogi (AMK), työyhteisön kehittäjä
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(11/2023)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Koulutuksen nimi Yhteisöpedagogi, työyhteisön kehittäjä

Tekijät: Kirsi Tiainen ja Nina Haimi
Opinnäytetyön nimi: Verkkotutkintojen keskeyttäminen Humanistisessa ammattikorkeakoulussa
Sivumäärä: 45 ja 4 liitesivua
Työn ohjaaja: Laura Castrén
Työn tilaaja: Humanistinen Ammattikorkeakoulu, Sikke Leinikki

---

Saimme opinnäytetyön tilaajalta Humakilta aiheeksi Verkkotutkintojen keskeyttäminen Humanistisessa Ammattikorkeakoulussa. Aloitimme selkeyttämällä ja rajaamalla aiheen niin, että etsimme aiheesta aiemmin kirjoitettuja opinnäytetöitä sekä aiheeseen liittyvää kirjallisuutta. Tavoitteeksi otimme löytää vastauksia opiskelijoilta ja avata keskustelua, jonka pohjalta löytää mahdollisia kehitysehdotuksia.

Totesimme, että kysymme opiskelijoilta opintojen keskeyttämisen syistä ja tämän pohjalta työstämme aiheita. Ensimmäinen kysely toteutettiin lähipäivässä Työyhteisön kehittämislinjan opiskelijoilta. Tämän jälkeen lähetimme opintotoimiston kautta kyselyn keskeyttäneille opiskelijoille. Koska tiesimme vastaajien määrän suhteellisen pieneksi, teimme monet kysymykset avoimiksi ja etenimme siis laadullisella menetelmällä.

Molempiin kyselyihin saimme vastauksia ja olimme tyytyväisiä siihen, että kysymyksiin oli vastattu avoimesti. Nämä vastaukset tukivat myös meidän kokemuksiamme verkko-opintojen haasteista ja syistä, jotka voivat johtaa keskeyttämiseen.

Järjestimme lopuksi työpajan, jossa käsiteltiin aiheita, joita vastauksista nousi esiin. Työpajaan osallistui uusia opiskelijoita ja heidän aktiivisen kanssakäyntinsä ansiosta onnistuimme saamaan hyvää keskustelua aiheesta sekä tuoreen opiskelijan näkökulmia siihen, miten mahdollisesti voitaisiin ehkäistä keskeyttämisä. Näiden pohjalta voimme todeta, että keskeyttämisen syyt ovat tiedossa ja niihin voisi mahdollisesti vaikuttaa toimintaa kehittämällä.

Asiasanat: Verkko-opiskelu, opintojen keskeyttäminen ja tukeminen

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences

Name of the Degree Programme Workplace community development

Author: Kirsi Tianen and Nina Haimi

Title: Dropping out of online studies of HUMAK

Number of Pages: 45 and 4 attachment pages

Supervisor: Laura Castrén

Commissioned by: Humak University of Applied Sciences, Sikke Leinikki

---

Humak gave us the topic; Dropping out of online studies of HUMAK. We began defining and clarifying it by finding already existing written texts and literature of the topic. We decided to find answers and open conversation with students, so that we would be able to find some development suggestions concerning drop outs.

First questionnaire was implemented in a live meeting, that was set up for Workplace community development students. The second questionnaire was sent by email to the students who had dropped out of studies in Humak years 2018-2023. We knew that the number of answers is small, so we were using the qualitative research method and many of the questions were written for open answers.

The answers we received were quite open and honest, so we were pleased by the results. The answers also supported our own experience of the challenges and reasons, that could lead to dropping out of school.

After the questionnaires we arranged a workshop, where the topics that stood up from the questionnaire answers, were worked on.

Workshop participants were students who had just started studying in Humak. Because of their active communication, we were able to build a good conversation of the topic and received a fresh point of view on how to possibly stop somebody to drop out their studies. Based on all this, we can state that we know reasons behind dropping out of studies in HUMAK and by development there are ways to effect those reasons.

Keywords: dropping out, online studies, support

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	TOIMEKSIANTO JA TUTKIMUSSUUNNITELMA	8
	2.1 Toimeksianto ja toimintaympäristön kuvaus	8
	2.2 Tutkimuskysymykset	10
	2.3 Opiskelijoiden tuen nykytila	10
	2.4 Aineisto	11
	2.5 Tutkimuksen suorittaminen	12
3	VERKKO-OPISKELU JA OPPIMINEN	16
	3.1 Oppiminen verkossa	16
	3.2 Dialoginen verkko-opiskelu.....	21
	3.3 Aiempaa tutkimusta verkko-opintojen keskeyttämisestä.....	22
4	TULOKSET	23
	4.1 Opintonsa keskeyttäneiden kyselyn tuloksia	23
	4.2 Verkostoitumispäivän kyselyn tuloksia	27
	4.3 Työpaja	30
5	POHDINTA.....	34
	5.1 Luotettavuus ja eettisyys.....	34
	5.2 Johtopäätökset ja kehitysideat.....	35
	5.3 Oman oppimisen arviointia.....	39
	5.4 Lopuksi	42

LÄHTEET	43
LIITTEET	46

1 JOHDANTO

Opiskelu verkon välityksellä on kasvattanut suosiotaan. Tästä opiskelumuodosta löytyy paljon vahvuuksia sekä mahdollisia kehittämisen kohteita. Vahvuutena verkko-opinnoissa on mahdollisuus suorittaa opintoja oman aikataulun mukaisesti, aikaan ja paikkaan sitoutumatta. Tässä opinnäytetyössä keskitymme selvittämään, mistä syystä verkko-opintoja keskeytetään Humanistisessa ammattikorkeakoulussa.

Opinnäytetyön tilaaja on Humanistinen ammattikorkeakoulu (myöhemmin Humak). Molemmat opinnäytetyön kirjoittajat suorittavat Humakissa yhteisöpedagogin opintoja. Koulutusohjelma on kokonaisuudessaan verkkokoulutuksena suoritettava työyhteisönkehittäjän koulutus (myöhemmin TYKE). Haasteet ja mahdollisuudet verkon kautta tapahtuvassa opiskelussa ovat meille itsellemme ajankohtaisia.

Tartuimme tähän Humakin tarjoamaan opinnäytetyön aiheeseen, sillä syyt verkossa opiskelun keskeytyksille kiinnostivat. Tuntuu myös tärkeältä saada olla osana Humakin verkkotutkintojen kehittämistä. Tutustuessamme aiheeseen ja siihen, mihin tätä opinnäytetyötä tarvitaan, ymmärsimme varsin pian, että kaikkia verkkotutkintojen keskeytyksiä ei voida estää. Kuitenkaan ei ole selvitetty, mitä ovat yleiset syyt keskeyttämisten takana Humakissa. Lähdimme selvittämään keskeyttämiseen vaikuttavia tekijöitä ja mahdollisuuksia vaikuttaa keskeytysten määrään.

Opintonsa keskeyttävä opiskelija on taloudellinen tappio ja menetetty työajan resurssi oppilaitokselle. Nämä asiat jo pelkästään motivoivat selvittämään, mitkä asiat vaikuttavat verkkotutkintojen keskeyttämiseen. Toinen asia on keskeyttäneen opiskelijan näkökulma, sillä yhtä lailla opiskelijan tavoitteet ovat jääneet saavuttamatta ja aika mennyt hukkaan opinnoissa, jotka ovat jääneet kesken. Saamiemme tietojen pohjalta pyrimme löytämään uusia näkökulmia osaamisen kehittämiseksi, jotta opiskelu olisi kustannustehokasta ja toiminta Humakin strategian mukaista.

Tutustuttuamme jo aiheesta tehtyihin opinnäytetöihin, rajasimme omamme siten, että keskityimme keräämään tietoa ensisijaisesti keskeyttäneiltä opiskelijoilta, sillä tätä ei ollut vielä tehty. Nykyisiltä opiskelijoilta keräsimme vastauksia, joiden pohjalta saimme näkökulmia sekä kehitysehdotuksia verkko-opintojen kehittämiseksi. Kyselyidemme vastauksien pohjalta järjestimme työpajan, jossa verkko-opintonsa vasta-aloittaneet opiskelijat työstivät kehitysehdotuksia.

Opiskelijoille on tarjolla monenlaista tukea opintoihinsa koko opiskelun ajan. Tärkeimpänä kysymyksenä onkin, mitä keinoja on tukea opiskelijaa, joka istuu internetyhteyden päässä omalla koneellaan.

2 TOIMEKSIANTO JA TUTKIMUSSUUNNITELMA

Maailmanlaajuinen koronapandemia (COVID-19) sysäsi Humanistisessa ammattikorkeakoulussa opetuksen lähiopetuksesta verkkoalustalle. Tapahtui äkillinen digiloikka, jolloin opetus siirtyi kokonaisuudessaan verkkoon, siirtymä oli nopea ja teki tilanteen uudeksi niin oppilaitokselle, oppilaitoksen edustajille kuin opiskelijoillekin. Opinnäytetyön tekohetkellä siirtymästä ei ole vielä kovinkaan kauan, joten toiminta sekä työskentelytavat hakevat vielä muotoaan ja kaikista verkko-opetuksen haasteista ei olla vielä tietoisia.

Saimme toimeksiantona selvittää syitä verkko-opintojen keskeyttämiselle Humakissa. Tavoitteena oli selvittää syitä keskeyttämiselle ja sitä kautta mahdollisesti löytää keinoja vaikuttaa asiaan. Toimenpiteinämme olivat kyselyt keskeyttäneille ja nykyisille Humakin opiskelijoille sekä vastausten pohjalta järjestetty työpaja juuri aloittaneiden opiskelijoiden kanssa. Työpajan pohjalta saimme tuotoksena kehitysehdotuksia verkko-opintojen tukemiselle, jotta vältettäisiin ne keskeytykset, joihin olisi mahdollista vaikuttaa.

Kehittämistyömme menetelminä käytämme kyselyitä sekä yhteisöllistä ideointimenetelmää eli työpajaa, mikä koostuu vasta-aloittaneista Humakin verkkotutkintojen opiskelijoista. Koska vastaajien määrä on pieni, on kyseessä laadullinen menetelmä. Tilastollista vertailua emme pääse näillä määrillä tekemään, joten tarkastelemme vastauksien sisältöä tarkemmin ja poimimme niistä saamaamme tietoa työpajan pohja-aineistoksi. Työpajassa annoimme tilaa keskustelulle ja pohdinnalle sekä sitä myötä kehitysehdotuksille. Koimme näiden menetelmien olevan toimivia tapoja, joilla voimme saada vastauksia käytännön kokemusten pohjalta.

2.1 Toimeksianto ja toimintaympäristön kuvaus

Humak on ihmisiä yhdistävä ammattikorkeakoulu, joka rakentaa inhimillisempää maailmaa. Toimintaa on valtakunnallisesti ympäri Suomen pääkaupunkiseudulla, Kuopiossa, Jyväskylässä ja Turussa (Humak 2023a). Suomen Humanistinen Ammattikorkeakoulu on osakeyhtiö, jonka strategiassa kerrotaan, että Humak luo tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa kehittämällä ihmisiä yhdistävää osaamista (Humak 2023b).

Humakin nykyinen rehtori ja toimitusjohtaja Jukka Määttä on ollut vuonna 2016 toimittamassa yhdessä Titta Pohjanmäen ja Päivi Timosen kanssa Kohti Digikampusta -teosta. Määttä kir-

joittaa teoksessa, että Digikampus on Humakin yksi tärkeimmistä kehittämishankkeista tulevina vuosina. Visiona Digikampuksella on, että tutkinnon voi suorittaa kokonaisuudessaan digitaalisessa ympäristössä (Määttä 2016, 6).

Humakin kunnianhimoisena tavoitteena on kehittyä Suomen johtavaksi työyhteisönkehittäjiä kouluttavaksi oppilaitokseksi. Työyhteisön kehittäjiä on koulutettu Humakissa vuodesta 2017 alkaen. Koulutus siirtyi kokonaisuudessaan verkko-opinnoiksi korona-aikana vuonna 2019 (Leinikki 2023). Humanistisen ammattikorkeakoulun edellinen rehtori Tapio Huttula kirjoittaa, että digitalisaation kehittäminen on korkeakouluille välttämätöntä, jotta ne pystyvät täyttämään niille asetetut tavoitteet myös tulevaisuudessa (Huttula 2016, 21).

Oppilaitoksen ulkopuoliset tekijät luovat paineita koulun sekä opiskelijoiden elämään. Elämme maailmassa, jossa kestävä kehitys on otettava huomioon kaikessa toiminnassa. Yrityksien ja yhteiskuntien on kannattamatonta jättää huomioimatta kestäviä ekologisia toimintatapoja. Oppilaitokset toimivat taloudellisilla periaatteilla, joiden toimintaan sekä tulokseen vaikuttavat muu globaali toiminta. Oppilaitosten tuleekin seurata aktiivisesti ympärillä tapahtuvia muutoksia. Verkko-opinnot mahdollistavat ammattikorkeakoululle tavan järjestää koulutusta kestävä kehityksen periaatteita huomioivalla tavalla. Opetusministeriö seuraa korkeakoulujen toimintaa ja myös sitä, miten korkeakoulut onnistuvat toimimaan globaalivastuun edistäjinä. (Haapamäki 2009.)

Mira Willemse on tehnyt opinnäytetyön verkkotutkintojen kehittämisestä Humakin työyhteisöjen kehittäjä- koulutusohjelmassa. Willemsen opinnäytetyössä on mm. selvitetty, miten koulutusta voisi kehittää verkko-opinnoissa. Opinnäytetyön tulosten pohjalta kävi ilmi jatkotutkimuksen tarpeita, jotka kannustivat meitä tutkimaan spesifimmin verkkokoulutuksen keskeyttämisen syitä. (Willemse 2022, 23–46.)

2.2 Tutkimuskysymykset

Verkko-opiskelun kokemuksista, haasteista ja mahdollisuuksista on jo tehty opinnäytetöitä, siksi me pyrimme keskittymään opinnäytetyössämme löytämään vastauksia kysymykselle, miksi verkkotutkintoja keskeytetään Humanistisessa ammattikorkeakoulussa.

Tutkimuskysymyksiksemme muodostui:

- Miksi verkkotutkintoja keskeytetään Humanistisessa ammattikorkeakoulussa?
- Miten voidaan tukea verkon välityksellä opiskelevaa opiskelijaa, jotta opintoja ei keskeyttäisi?

2.3 Opiskelijoiden tuen nykytila

Humakin opiskelijakunta Humako tukee jäsenopiskelijoita läpi opiskelun ja mahdollistaa opiskelijoiden välisen verkostoitumisen. Oppilaskunta osallistuu aktiivisesti opiskelijoiden päivittäisen arjen turvaamiseen. Humako osallistuu Humakin erilaisiin työryhmiin ja vaikuttaa myös Suomen Humanistinen Ammattikorkeakoulu Oy:n hallituksessa. Opiskelijoiden tukena ovat paikalliset tutorit ja jaostot. Tutorit auttavat opiskelijoita opastamalla ja antamalla vinkkejä opiskeluun tai vapaa-ajantoimintaan. Jaostojen tehtävänä on järjestää opiskelijoille tapahtumia sekä toimintaa, sekä kerätä palautetta opiskelijoilta. (Humako 2023.)

Miten toiminta tavoittaa sitten verkossa opiskelevat? Salla Paavilainen, Marianna Rantanen ja Suvi Torikka valottavat digitalisaation mahdollistavan opiskelun ajasta ja paikasta riippumatta, mutta toisaalta he kirjoittavat haasteista, joita digiopiskelu voi tuoda tullessaan. Opiskelijoita tulee tukea digialustojen käyttämisessä, heitä tulee perehdyttää ja tämä tulee olla jonkun vastuulla. Opiskelijoilla on digikampuksellakin tukena lehtorit, tutorit ja muut opiskelun tukipalvelut. (Paavilainen, Rantanen & Torikka 2016, 88–89.) Opiskelijoilla tulee säilymään tarve yhdessä tekemiselle ja yhteisöllisyydelle (Mäkelä & Kankaanranta 2021,7).

Opiskelijoille on olemassa hyvin kattavat ja käyttäjäystävälliset oppilaitoksen nettisivustot, joilta löytyy paljon tarvittavaa tietoa sekä tukea opintojen suorittamiseen. Sivustoilta löytyy opas uusille opiskelijoille sekä yhteystiedot opintotoimistoon. Opiskelijan tukena on opintotoimisto, johon voi ottaa yhteyttä kaikissa asioissa, ja he ohjaavat opiskelijan sitten tarvittaessa eteenpäin. Oppilaitoksen sivustoilta löytyvät linkit niin tarvittaviin järjestelmiin, kuin myös yhteystiedot tukipalveluihin, jotka auttavat, jos järjestelmien kanssa on ongelmia (Humak 2023a).

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS vastaa läsnä olevien Humakin opiskelijoiden terveydenhuollosta. Heidän kauttaan saa pienillä kustannuksilla opintoja tukevaa terveyden huoltoa, mukaan lukien hammashuoltoa. (Humak 2023a.)

TUUDO- sovellus on hyvä tietopankki opiskelijan etenemisestä opiskeluissa. Sovelluksesta löytyvät laajalti kaikki mitä opiskelija tarvitsee, lukujärjestyksestä liikuntapalveluihin. Kaikkien edellä mainittujen lisäksi Humakissa toimii koko ammattikorkeakoulun yhteinen opiskelijahyvinvointiryhmä. Ryhmä vastaa kaikista lakisääteisistä opiskelijahyvinvointia koskevista tehtävistä, sekä ohjaa alueellisten opiskelijahyvinvointiryhmien toimintaa. (Humak 2023a.)

2.4 Aineisto

Yhteisöpedagogi työyhteisönkehittäjä opintoja on järjestetty Humakissa vuodesta 2017 alkaen. Vuoden 2023 loppuun mennessä 430 opiskelijaa on aloittanut opintonsa, heistä 42 opiskelijaa eli 9.8 % on keskeyttänyt opintonsa syksyyn 2023 mennessä. Humakin opintotoimisto lähettää automaattisesti keskeyttäneille opiskelijoille kyselykaavakkeen, jossa kysytään keskeyttäneiltä opiskelijoilta syitä opintojen päättymiselle. Emme kuitenkaan voineet käyttää näiden kyselyiden vastauksia opinnäytetyömme aineistona, sillä näissä kaavakkeissa ei kysytä lupaa käyttää tietoja myöhempisiin tarkoituksiin, esim. opinnäytetöiden tekemiseen. (Opintotoimisto 2023.)

Aineistona käytimme keskeyttäneille opiskelijoille lähetettyyn kyselyyn saatuja vastauksia. Järjestimme myös kyselyn nykyisille opiskelijoille lähipäivänä, jonka kolme nykyistä opiskelijaa Anna Lojamo, Mikael Ojomaa ja Kirsi Tiainen järjestivät TYKE-opiskelijoille verkostoitumista varten 28.4.2023 Helsingin kampuksella. Lähipäivässä annoimme opiskelijoille mahdollisuuden kertoa kokemuksiaan opiskelusta verkossa, kyselyn muodossa. Järjestimme kyselyn koska, halusimme varmistaa, että saamme käyttöömmme aineistoa opinnäytetyön pohjaksi. Pyrimme saamaan molemmista kyselyistä aineistoa, jotta voimme myös verrata niitä toisiinsa.

Lisäksi järjestimme syksyllä 2023 opintonsa aloittaneille opiskelijoille työpajan, jossa kävimme läpi kyselyiden tuloksia ja pohdimme yhdessä kehitysehdotuksia. Peilasimme saatuja tuloksia myös omiin kokemuksiimme opiskelijoina sekä opinnäytetyön tekijöinä. Kerromme omista kokemuksistamme pohdinta osiossa.

2.5 Tutkimuksen suorittaminen

Päätimme etsiä näitä vastauksia keskeyttäneiltä-, nykyisiltä- sekä uusilta opiskelijoilta. Keskeyttäneitä meidän on mahdollisuus tavoittaa ainoastaan sähköpostitse opintotoimiston välityksellä. Epävarmuustekijänä oli, ettei moni keskeyttäneistä ole halukas vastaamaan, joten tähtäämme kvalitatiiviseen tutkimusmenetelmään. Päätimme koostaa lyhyen kyselyn, joka sisältää myös paljon avoimia kysymyksiä, jolloin voisimme saada enemmän syvyyttä vastauksiin kuin pelkästään monivalintakysymyksillä.

Näitä vastauksia työstimme työpajassa, joka koostui vasta-aloittaneista opiskelijoista, toiveenamme oli saada heiltä hyvää ja innostunutta näkökulmaa. Nykyiset opiskelijat voivat antaa tuoreita ajatuksia aiheeseen. Vaikka he eivät itse ole tilanteessa, että ovat keskeyttämässä, saattaa heillä olla näkemystä siitä miksi näin kävisi. Lisäksi heillä on myös näkemystä verkossa opiskelemisen vaatimuksista. Mielestämme tämä yhdistelmä antoi meille sekä kokemuksen että tuoreiden näkökulmien kautta ajatuksia keskeyttämisen syistä ja löytää ratkaisuja niiden mahdolliseen taklaamiseen.

Koostimme kysymykset sen perusteella mitä jo tiedämme aiemmista verkko-opintoja käsittelevistä materiaaleista. Niissä käsitellään paljon sitä, millaista verkko-opiskelun tulee olla, jotta oppilas motivoituu oppimaan ja jotta työkalut verkossa ovat mahdollisimman selkeitä sekä helppokäyttöisiä. Aihetta on käsitelty paljon lehtoreiden näkökulmasta, keskittyen siihen miten opettaminen eroaa lähiopetuksesta ja mitä asioita opetuksessa tulee ottaa huomioon. Lähiopetukseen verrattuna yhteys opettajan ja oppilaan välille saadaan verkossa eri tavoin. Sama tilanne on myös oppilaiden välisessä yhteydessä ja tästä syystä kaikenlaiseen ryhmäytymiseen on panostettu opetuksessa. Verkko-opiskelun tukitoimia on suunniteltu ja pohdittu tarkkaan, esimerkiksi tietotekniset tukitoimet, oppilasterveydenhuolto sekä erilaiset verkostoitumistavat verkossa.

2.4.1. Aineiston kerääminen

Päädyimme laadullisten menetelmien valintaan, sillä tiesimme vastausten määrän olevan varsin pieniä. Laadullisessa tutkimuksessa halutaan ymmärtää ihmisen toimintaa ja hyväksytään ajatus, että kaikki ihmiset eivät toimi samalla tavalla (Vilkka 2021a, Tutkimuksen kulku). Kyselymme pitää sisällään useita kysymyksiä, joissa on avoimia vastauskenttiä. Vilkan mukaan (2021b, Laadullinen tutkimus) ne jättävät mahdollisuuden kertoa aiheesta enemmän omakohtaisesti ja antavat mahdollisuuden selvittää laajemmin ihmisten omia kokemuksia.

Hyödynsimme ensin TYKE-opiskelijoille järjestettyä verkostoitumispäivää, jossa opiskelijoilla oli mahdollisuus kertoa omia näkemyksiään verkko-opiskelun haasteista. Kysely toteutettiin Webropol -kyselytyökalulla ja vastaukset saatiin paikan päällä.

Sähköisen kyselytutkimuksen tekeminen valikoitui luontevasti toisen kyselymme, keskeyttäneille lähetettävän kyselyn, toteutustavaksi. Opintotoimistolla oli käytössä sähköpostiosoitteet, jotka opiskelijat ovat ilmoittaneet opintojensa aikana. Tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain mukaan, opintotoimisto ei voi jakaa opiskelijoiden yhteystietoja, tämän takia opintotoimisto lähetti keskeyttäneille opiskelijoille kyselylinkin (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2020). Kysely toteutettiin Webropol -kyselytyökalulla. Tavoitteena oli tehdä helposti saavutettava kysely, johon vastaaminen ei vie liian pitkää aikaa. Ennakkokäsityksenämme oli, että jo Humakista poistuneet opiskelijat eivät olisi kovin innokkaita käyttämään aikaansa ja palaamaan menneisyydessä oleviin asioihin tai meidän tapauksessamme, otamaan osaa opinnäytetyön tekemiseen. Kysely keskeyttäneille opiskelijoille antaa mielestämme hyvän mahdollisuuden saada relevanttia tietoa keskeyttämisen syistä.

Kyselyiden jälkeen järjestimme työpajan, jossa käsitelimme kyselyn tuloksia ja pohdimme yhdessä keinoja ratkaista kyselyissä esille tulleita haasteita. Työpajaan pyydettiin osallistumaan syksyllä 2023 aloittaneita TYKE-opiskelijoita. Työpajalla pyrimme saamaan konkreettisia kehitysehdotuksia, uusimmilta opiskelijoilta. Heillä on tällä hetkellä paras näkemys uuden opiskelijan kokemuksesta opintojen aloittamisesta ja suorittamisesta Humakissa.

2.4.2. Kyselyn rakenne ja kysymykset

Pyrimme tekemään keskeyttäneille opiskelijoille lähetettävän kyselyn lyhyeksi ja helposti vastattavaksi. Tavoitteemme oli saada vastauksia, miksi verkkotutkinto on keskeytetty ja koska syyt voivat olla hyvin henkilökohtaisia, on tietosuojaa ja kyselyn anonyymiyttä korostettava. Haasteena vastaamiselle voi olla motivaation puute käyttää aikaa kyselyyn vastaamiseen. Alustimme kyselyn niin, että vastaaminen kiinnostaisi. Kirjoitimme kyselyyn saatekirjeen (liite 3), jossa kerrottiin kyselyn tärkeydestä ja tulevaisuuden hyödystä koko verkkokoulutukselle. Kirjoitimme ytimekkäästi, toivoimme sen lisäävän mielenkiintoa vastata kyselyymme, samalla halusimme antaa kuvan kyselyn vastaamisen helppoudesta. Valmistauduimme myös siihen, että vastaajien määrä jää pieneksi.

Kyselyyn tuli kaikkiaan 21 kysymystä. Ensimmäisillä kysymyksillä kartoitimme henkilöiden taustaa, kuten ikää, asuinpaikkaa, nykyistä työtilannetta ja koulutustaustaa. Helpoilla peruskysymyksillä vastaaja pääsi sujuvasti kyselyn vastaamisessa alkuun, samalla loimme luottamuksellisen kuvan tutkimuksesta. Valli kannustaa kysymään kartoittavissa kysymyksissä myös vastaajan sukupuolta (Valli 2018.). Meidän mielestämme sukupuolen kysyminen ei ole enää tänä päivänä relevanttia tiedon keruuta, siksi me jätimme sen pois kysymyksistä.

Seuraavaksi kyselykaavakkeelle teimme lämmittelykysymyksiä, joilla viritimme vastaajaa kohti arkojen aiheiden kysymyksiä. Pyysimme vastaajaa kertomaan, miksi hän oli hakeutunut opiskelemaan Yhteisöpedagogiksi ja mitä syitä keskeyttämiselle oli. Kartoitimme myös vastaajalta mitä palveluita hän opiskelun aikana oli käyttänyt. Oliko hän esimerkiksi osallistunut opilaskunnan toimintaan. Selvitimme myös, onko vastaaja tällä hetkellä opiskelemassa ja mikä tapa opiskella on vastaajalle mieluisaa. Kyselyn loppuun mietimme vielä jäähdyttelykysymyksiä, joihin oli helppo vastata. Kysyimme vastaajan ajatuksia verkko-opiskelun järjestämisestä tulevaisuudessa ja annoimme heille mahdollisuuden kertoa jotakin muuta, mitä heille itselle oli tullut kyselyyn vastatessa mieleen. Kysymyksiä laadittaessa mietimme käytettävää kieltä ja pyrimme tekemään kysymyksistä helposti luettavia, sekä yksiselitteisesti ymmärrettäviä.

Ennen kyselyn lähettämistä vastaajille, pyysimme muutamaa opiskelija kollegaa lukemaan kysymykset läpi, oikein ymmärtämisen varmistamiseksi. Teimme korjauksia kysymyksiin selventääksemme kysymyksen muotoja ja vastausvaihtoehtoja muutettiin myös toimivammiksi kommentoijien palautteiden pohjalta. Osaan kysymyksistä teimme valmiita vastausvaihtoehtoja. Kysymykset, joihin halusimme vastaajan omia, tarkkoja vastauksi jätimme avoimiksi kysymyksiksi. Avoimet kysymykset olivat meille tämän työn kannalta tärkeitä, ne antoivat vastaajille mahdollisuuden vastata henkilökohtaisilla mielipiteillä.

Kyselyn toteutuessa hyvin, saimme arvokkaita vastauksia opinnäytetyömme peruskysymykseen, miksi verkko-opinnot keskeytetään Humakissa. Saimme myös käsityksen siitä mitä haasteita opiskelijoilla on, kun opinnot keskeytyvät. Kyselyn onnistumisen riskinä oli kiinnostuksen puute vastaamiseen. Oli mahdollista, ettemme saisi kyselyllä lainkaan vastauksia, siinä tapauksessa olisimme pohtineet opinnäytetyömme näkökulmaa uudelleen.

2.4.3. Miten tutkimustuloksia analysoidaan

Kyselyjen vastaukset analysoimme laadullisesti. Vilkka (2021) kirjoittaa, ettei laadullisessa tutkimuksessa ole tarkoitus löytää yhtä totuutta, vaan kerätä vihjeitä ja pyrkiä ratkaisemaan niiden avulla asioiden merkityksiä ja arvoituksia (Vilkka 2021b, Tutkimushaastattelun muodot). Laadullista tutkimusta voidaankin verrata salapoliisiyöhön (Puusa & Juuti 2020, esipuhe). Laadullisen tutkimuksen tulisi olla emansipatorinen eli tutkimukseen osallistuvien tulisi myös itse saada tutkimuksesta lisää positiivista ymmärrystä tutkittavaan asiaan (Vilkka 2021b, Tutkimushaastattelun muodot).

Kyselyiden vastaukset kävimme läpi yksityiskohtaisesti ja ajatuksella, aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Sisällönanalyysillä etsitään tutkittavasta aiheesta merkityssuhteita ja merkityskokonaisuuksia (Vilkka 2021b, Sisällönanalyysi). Pyrkimyksemme on ymmärtää keskeyttäneitä opiskelijoita, siksi valitsimme käytettävän tavan analysoida kyselyn tietoja. Tutkimuksen tekijän kyky ymmärtää ja tulkita tutkittavaa ilmiötä, mahdollistaa laadukkaan analyysin (Puusa & Juuti 2020, Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät).

Tiivistimme kyselyiden vastauksia ja pyrimme rakentamaan niistä johdonmukaisia kokonaisuuksia, jotta saamme vastauksen kysymykseemme, miksi verkkotutkintoja keskeytetään. Uusien opiskelijoiden kanssa toteutettavan työpajan pyrkimyksenä oli saada aikaan keskustelua aiheesta sekä poimia ajatuksia keskeyttämisen syihin, tuoreen opiskelijan näkökulmasta. Halusimme myös päästä pohtimaan heidän kanssaan keinoja, joilla olisi mahdollista tukea internetyhteyden päässä olevaa opiskelijaa. Uusille opiskelijoille ei ollut vielä ehtinyt tulla rutiinia opintojen suorittamiseen verkossa, joten heidän käsityksensä sekä näkemys tuen tarpeesta ja kohdentamisesta on aito sekä todellinen.

3 VERKKO-OPISKELU JA OPPIMINEN

Oppiminen on elinikäinen prosessi ja nykyajan jatkuvasti muuttuvan työelämän takia, oppimisen elinikäisyyteen ja oppimiseen pitää oppia. Opiskelulle ei ole ikärajaa, uskomme että oppimisessa oma tahto ja motivaatio ovat tärkeitä; ulkoapäin ei voida tietoa kaataa ja skannata sisäämme. Verkossa oppijan tulee olla itseohjautuva, sillä vain oppija voi vaikuttaa siihen, mitä, milloin ja miten oppii. Verkko-oppimisessa vuorovaikutus on haaste, mutta siinä on myös oppimista mahdollistavia tekijöitä, kuten ajasta sekä paikasta riippumaton mahdollisuus osallistua oppimiseen.

Olemme valinneet opinnäytetyön tietoperustan, jotta saamme tukea käsityksellemme mitä verkossa opiskeleminen on ja mitä haasteita siihen liittyy. Olemme pyrkineet hakemaan lähteitä kattavasti, jotta saamme syvennettyä omaa osaamistamme sekä käsitystä aiheesta, tietoperusta käy läpi kattavasti verkko-opiskelemisen eri elementtejä.

3.1 Oppiminen verkossa

Oppimisen prosessi voidaan Norrenan (2019) mukaan jakaa neljään osaan. Ensimmäisenä on innostuminen asiaan, toisena on alkuun pääseminen oppimisessa, kolmantena sinnikkyys oppimiseen ja työn loppuun saattamiseen. Neljäntenä on opitun arviointi sekä siitä palautteen saaminen ja vielä lopuksi omasta oppimisesta reflektointi. (Norrena 2019, Itseohjautuvuuden opettamisen yleissäännöt.) Verkko-opiskeluun hakeutuva opiskelija joutuu pohtimaan omia mahdollisuuksiaan selviytyä opinnoista, hän joutuu arvioimaan omia digitaitojaan, ajan käyttöönsä sekä kykyään itsenäiseen työskentelyyn.

Helsingin yliopiston tohtori Anne Nevgi kertoo luennollaan, että ihmisen oppiminen on monimutkainen käsite. Kun käyttäytymisessämme tapahtuu muutos, on tapahtunut oppimista. Toisaalta kaikki muutos käyttäytymisessämme ei ole oppimista. Oppiminen on myös prosessi, johon vaikuttavat oppijan aikaisemmat kokemukset sekä aikaisempi osaaminen. Oppiessamme mahdollistamme edelleen uuden oppimisen, sekä myös aikaisemman opitun poisoppimisen. Uuden oppiminen mahdollistaa myös oppimisen omasta itsestämme ja siitä, miten näemme ja koemme itsemme. Ihminen voi oppia yksin tai ryhmässä, yhdessä toisten kanssa. (Nevgi 2021.) Verkossa opiskeltaessa voidaan toteuttaa kaikki Nevgin kertomat oppimisen muodot, yksin opiskelemisesta toisten kanssa toteutettuun opiskeluun.

Oppimista tapahtuu meissä kaiken aikaa, eikä oppiminen suinkaan aina ole ihmiselle helppoa. Oppiminen on ihmisen perusoikeus ja aivomme oppivatkin uutta jatkuvasti, elinikäisesti, vaikka emme sitä aina itse edes tiedosta (Huotilainen 2019, Muisti, tarkkaavuus ja motivaatio). Se miten opimme, on aina riippuvaista oppijasta itsestään, kirjoittaa Niinivirta (2019). Me jokainen opimme eri tavalla, riippuen omasta taustastamme tai temperamentistamme. Yhteistä oppimiselle kuitenkin on se, että oppijalle pitää sallia epäonnistuminen, herättää kiinnostus ja vahvistaa itseluottamusta. (Niinivirta 2021.) Oppiessamme hämmennys on tunteena negatiivinen, mutta se aiheuttaa meissä positiivisen mahdollisuuden pysähtyä ja muuttaa omia tapojamme ajatella tai toimia (Huotilainen 2019, Ihmisaivot on luotu oppimaan).

Opimme eri tavalla eri ikäisenä, pienenä lapsena oppiminen on usein mekaanista, kun taas kouluiässä opimme uusia asioita ja myöhemmin opimme soveltamaan näitä aikaisemmin oppiimme asioita. Kouluiässä opettajalla on tärkeä merkitys oppimisen ohjaajana. Aikuisuuden kynnyksellä oppimiseen tulee mukaan oman identiteetin muuttuminen ja käsityksen muodostaminen omasta itsestämme. Oppiessamme olemme jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäristömme kanssa ja tuo ympäristö voi olla perhe, koulu tai opiskeltava ala. (Nevgi 2021.) Tarvitsemme oppimiseen kanssakäymistä ja keskustelua toisen ihmisen kanssa (Ahtola 2016, Oppimisen muodot; Kallio & Pulkki 2022, 29). Oppimista edesauttaa oma innostuminen opittavaan aiheeseen ja sen luoma merkityksellisyden tunne itselle (Nevgi 2021).

Aikuisena opiskelun aloittava henkilö on todennäköisesti motivoitunut opiskeluun. Monimuoto-opintoihin hakeutuva henkilö on mahdollisesti jo työelämässä ja ehkä perheellinenkin, joten hän on opintoihin hakeutuessaan joutunut pohtimaan syitä opintoihin ja myös motivaatiota sekä omaa ajankäyttöään. Motivaatio on merkityksellistä oppimiselle, kirjoittaa Katariina Salmela-Aro teoksessa *Motivaatio ja oppiminen 2018* (Salo, Kajamies, Salmela-Aro & Aunola 2018). Opintojen edetessä opiskelijan elämään voi tulla muutoksia, jotka vaikuttavat motivaatioon ja haastavat opintojen etenemistä. Oppimisen mahdollistajana tai haasteena voi olla myös oppimisen ympäristö, esim. koulutuksen välineenä käytettävä verkkoalusta.

Edellytyksillemme omaksua uutta tietoa on olemassa esteitä ja häiriötekijöitä. Jos oma tietope-
rusta kyseiseen asiaan on heikko, on haastavaa opetella siihen lisää uutta asiaa. Samoin, jos opeteltava asia ei kiinnosta opiskelijaa, jäävät oppimistulokset todennäköisesti heikoiksi. Myös opiskelijan omat edellytykset ja kyky säädellä omaa toimintaansa luovat haasteita oppimiselle. Innostava ja vuorovaikutteinen tapa opettaa vastaavasti lisäävät oppimisen edellytyksiä. (Nevgi 2021.)

Anni Affman on tutkinut pro gradu työssään itseohjautuvuutta kasvatustieteen opiskelijoiden käänteistä opetusta toteuttavalta opintojaksolta. Käänteisellä opetuksella tarkoitetaan opiskelijan ottamaa vastuuta omasta etenemisestään, jolloin opettaja nähdään opiskelijan tukena ja kannustajana, eikä niinkään perinteisenä opiskelun vetovastuun ottajana (Affman 2018, 1–3.)

Verkko on toimintaympäristö, jossa opettajalla sekä oppijoilla vain luovuus asettaa rajat osaamisen rakentamiselle (Aarnio & Enqvist 2001). Nyt 22 vuotta myöhemmin voimme todeta tämän saman, vain luovuus on rajana verkon kautta toteutetussa opiskelemisessä. Verkko on oppimisympäristö, jossa olennaisena ovat resurssit ja työkalut oppimiseen. Opettajan työ on muovata oppimista ja oppimisprosesseja, sekä arvioida oppimisen tuotoksia. Oppimisen tueksi on tehtäviä, mutta myös taustamateriaaleja esim. erilaisia linkkejä, joista opiskelijat voivat itsenäisesti hakea lisää tietoa. Oppimiseen on olemassa monenlaisia menetelmiä, kuten demonstraatiot, ohjatut ryhmäkeskustelut, avoimet ryhmäkeskustelut, pelit, laboratoriotyöskentelyt, luennot, kyselevät luennot, projektit, tiimityöskentelyt, seminaarit ja paljon muuta. Edellä mainittuja opettamisen keinoja Laru (2021) on käyttänyt välineenä korona-ajan opettamisessa verkossa. Opettaminen on samanlaista, huolimatta millä välineillä tai millaisessa ympäristössä sitä tehdään Laru (2021) toteaa. Verkossa opettamista on ollut jo ennen koronaa, mutta korona-aikana sen näkyvyys vain korostui (Laru 2021).

Verkko-opiskelussa opiskeleminen tapahtuu teknisen laitteen kautta ja opettaja ei ole fyysisesti samassa tilassa opiskelijan kanssa (Tikkanen 2020, 18). Verkon välityksellä tapahtuva opiskeleminen tarjoaa paljon hyviä puolia ja mahdollisuuksia. Verkon kautta tapahtuva opiskeleminen voi olla tehokasta ja aikaa säästävää sekä paikasta riippumatonta. Opiskelijat voivat fyysisesti olla kaukana toisistaan ja silti osallistua samaan koulutukseen. Se mahdollistaa myös moniammatillisen osallistumisen ja näkökulman oppimiseen. Verkko-oppimisen selkeä vahvuus on opiskelemisen mahdollisuus työn ohella. Tämä mahdollistaa työelämässä olevan väestön osallistumisen itsensä kehittämiseen. Opiskeleminen verkon välityksellä luo hyvät mahdollisuudet opetella varsinaisen substanssin lisäksi myös digitaitoja, joita muuten vapaaehtoisesti ei ehkä tulisi opittua (Nikunen & Pelander 2020).

Voisi ajatella, että verkossa opiskelemista ei voida hyödyntää kaikilla aloilla. Esimerkiksi kädentaitoja tarvittavilla aloilla kuten parturikampaajien tai sairaanhoitajien kouluttaminen, tuntuisi haastavalta verkon välityksellä. Nikusen ja Palanderin (2020) artikkelissa kerrotaan verkko-opiskelun kuitenkin sopivan hyvin sairaanhoitajien kouluttamiseen (Nikunen & Palander 2020). Opiskelun teoreettinen osuus suoritetaan verkon välityksellä ja kliininen oppiminen

lähiopetuksella. Monimuoto-opiskelussa hyödynnetään lähi- ja verkko-opetusta (Tikkanen 2020, 19). Verkkokoulutus on hyvä mahdollisuus saada opiskelijoita aloille, joilla on työvoimapulaa. Tällaisilla aloilla on tärkeää järjestää koulutusta mahdollisimman opiskelijaystävällisesti.

Opiskeleminen verkossa voi olla myös mahdollisuus edistää osallisuutta. Ryhmäopiskeleminen ja toisilta oppiminen helpottuu. Opiskelijat, jotka eivät ehkä kasvatusten uskaltaisi esittää omia ajatuksiaan, voivat mahdollisesti helpommin antaa panoksensa verkon kautta. Toisaalta opiskelijat, jotka ovat vieraita toisilleen, eivät ehkä uskalla ottaa kantaa ja kertoa omia mielipiteitään (Toivanen, Gluschkoff, Yli-Kaitala & Koskela 2023, 41). Tämän päivän työelämässä, kuten myös opiskelussa tarvitaan digitaitoja. Kielteisimmillään verkkoympäristö tuottaa mekaanista, pirstaleista ja kaoottista ajattelua ja sen seurauksena jäsentymätöntä sekä kehittymätöntä toimintaa (Aarnio & Enqvist 2001, 11–13). Digitalisaatio kehittyy koko ajan, eikä meillä ole muuta mahdollisuutta kuin opetella olemaan siinä mukana. Meidän ei kannata asennoitua verkossa opiskelemiseen kielteisellä tavalla, vaan sen sijaan keskittyä sen tuomiin mahdollisuuksiin.

Verkko on vaativa oppimisympäristö, jossa sekä opettamiseen, että oppimiseen tulee paneutua eri tavalla, kuin mihin me olemme perinteisesti totuneet. Verkko-opiskelussa tarvitaan erilaisia pedagogisia tapoja kuin lähiopetuksessa. Verkossa opettaminen on opettajalle erilaista ja samoin opiskelijalle. Opiskelijan tulee ottaa opiskelustaan enemmän vastuuta ja opetella oppijoista lähtevään toimintakulttuuriin. (Aarnio & Enqvist 2001, 11–13.)

Verkossa oppimisen haasteena nähdään opiskelijoiden erilaiset tietotekniset taidot. Ei ole itsessään selvää, että jokainen opiskelemaan valittu henkilö osaa selviytyä verkon maailmassa. (Äikäs 2020, 112–123.) Toisaalta jokainen, joka hakeutuu opiskelemaan monimuoto- tai kokonaan verkossa suoritettavaan koulutukseen, on itse tehnyt valinnan sekä päätöksen opiskelum muodosta, samalla hän on tehnyt itsearviointia omista teknisistä kyvyistään.

Jari Laru käyttää korona-ajasta käsitettä ”rajoite” opettamiselle ja oppimiselle. Laru kuvaa, että opettamisen tai oppimisen rajoite voi olla myös luentosalin koko, jos kaikki opiskelijat eivät mahdu saliin sisälle. (Laru 2021.) Rajoitteita oppimiselle voi olla myös opiskelijan omassa ajankäytön hallinnassa.

Itseohjautuvuus ja aikatauluttaminen ovat verkossa opiskelevalle tärkeitä elementtejä opintojen edistymiseksi. Kukaan ei pysty tunnistamaan näytön ääressä istuvan opiskelijan haasteita, jos hän ei niihin itse puutu tai niistä kerro. Oma ajankäytön suunnittelu on myös itsestä kiinni.

Oman oppimisen kapteeni -kirjassa Norrena kirjoittaa itseohjautuvuuden kolmesta esteestä. Itseohjautuvuuden esteenä voi olla osaamisen puute, jolloin oppija ei tiedä mitä häneltä odotetaan, eikä siten pysty suorittamaan hänelle annettua tehtävää (Norrena 2019, Itseohjautuvuuden opettamisen yleissäännöt). Selkeä ja tarkka ohjeistus opittavalle jaksolle lisää itseohjautuvuutta (Affman 2018, 59–61). Esteenä itseohjautuvuudelle voi olla myös, ettei oppija arvosta sitä, mitä häneltä odotetaan. Tehtävä tai ryhmätyö ei mahdollisesti tunnu mielekkäältä, tavoite on epäselvä tai opiskelija ei koe toiminnan johtavan hänen kannaltaan haluttuun suuntaan. (Norrena 2019, Itseohjautuvuuden opettamisen yleissäännöt.)

Miten voidaan tukea opiskelijaa, jonka itseohjautuvuus ei ole hallinnassa tai osaamista itseohjautuvuuteen ei ole? Minkälaista tukea tarvitaan, jotta opitaan ottamaan enemmän vastuuta omista opinnoista, itsearviointista tai ajanhallinnasta? Aarnio ja Engqvist kirjoittavat jo 2001 opiskelijan omasta vastuun ottamisesta opintojen etenemiseen. (Aarnio & Engqvist 2001, 11–13). Muuttuvassa työelämässä itseohjautuvuus on kuitenkin aivan yhtä oleellinen taito kuin opinnoissakin.

Itseohjautuvuus on ihmisellä sisäsyntyistä ja toisilla ihmisillä voimakkaampaa kuin toisilla. Oppijaa voidaan tukea ja kannustaa löytämään oma tapa olla itseohjautuva. Itseohjautumiseen tukeminen ei ole yksinkertaista, mutta on olemassa keinoja, joilla opiskelijaa tai työntekijää voidaan ohjata kohti itseohjautuvuutta. (Norrena 2019, Itseohjautuvuuden opettamisen yleissäännöt).

Opiskelijan itseohjautuvuutta tuettaessa tulee kiinnittää huomiota itsearviointitaitojen kehittämiseen sekä opastaa opittavan asian peilaamista omaan kokemuspohjaan. Tukea tarvitaan myös erilaisissa oppimisen olosuhteissa, kuten esimerkiksi verkossa opiskelemisessä. Tavoitteen asettamisen ja tavoitteeseen etenemisen seuraaminen ovat myös tekijöitä, joilla voidaan tukea kohti itseohjautuvuutta. Tiedon hakemisen opetteleminen, oman toiminnan havainnointi sekä oppimisympäristön monipuolinen hyödyntäminen tukevat myös itseohjautuvuutta, samoin seurausten asettaminen omalle toiminnalle. Opiskelijaa voidaan tukea avainasioiden tunnistamisessa ja niiden harjoittamisessa. Kannustaminen tuen pyytämiseen ja palautteen etsimiseen

ohjaavat myös kohti itseohjautuvuutta. (Norrena 2019, Itseohjautuvuuden opettamisen yleissäännöt.)

3.2 Dialoginen verkko-opiskelu

Verkossa opiskeltaessa dialogisuus tarkoittaa aktiivista, vastavuoroista ja sitoutuvaa osallistumista. Jokainen, joka osallistuu opiskeluun, on samanarvoinen. Keskustelu on avointa ja toista kunnioittavaa, tämän myötä on mahdollista saavuttaa keskusteluyhteys. Tilaa annetaan myös toisen eriävälle mielipiteille (Pakkanen, Niemi & Vehkakoski 2022, 409). Asioita pyritään ajattelemaan ja niihin perehtymään yhdessä. Näin ollen jokainen antaa keskustelulle ja oppimiselle oman panoksensa. Opettajan ja oppijan roolit lähenevät toisiaan. Yhdessä työstetyistä asioista jää oppijoille pysyviä muistijälkiä. (Aarnio & Enqvist 2001, 14–16, 29.) Aarnion ja Enqvistin kirjoittama kirja *Dialogisesta oppimisesta verkossa* on kirjoitettu jo vuonna 2001, kuitenkin kirjan esittämät ajatukset näyttävät pätevän hyvin vielä tänäkin päivänä.

Kymmenen vuotta myöhemmin, Minna Vähämäki nostaa artikkelissaan *Dialogi verkossa*, edelleen dialogisuuden oppimisen tärkeäksi elementiksi verkossa tapahtuvassa oppimisessä. Dialogisuus on mahdollisuus tehostaa oppimista. Toisaalta hän nostaa esille ajan hektiset haasteet. Nykypäivän tempo on nopeaa ja on haastavaa saada kaikki opiskelijat mukaan keskustelemaan, varsinkin verkon välityksellä. (Vähämäki 2011.) Samaan haasteeseen kiinnitetään huomiota artikkelissa ”Osallistumisaktiivisuus ja vuorovaikutukseen osallistuminen verkko-oppimisyhteisössä”. Artikkelissa kerrotaan keskeyttäneiden määrän nousevan alkuinnostuksen jälkeen ja vuorovaikutukseen osallistumisen olevan vaihtelevaa (Toivanen ym. 2023, 27–28).

Ei kasvokkain tapahtuvassa oppimisessä yhteisöllistä oppimista ei tapahdu, jos opiskelija ei mene alustalle, jossa opiskeleminen tapahtuu. Verkossa tapahtuvassa opiskelussa vuorovaikutusta voi olla opiskelijoiden välillä tai kouluttajan sekä opiskelijoiden välillä, myös yhteys alustaan ja oppimateriaaliin luo vuorovaikutusta. (Toivanen ym. 2023, 30). Aarnion ja Enqvistin korostamaan dialogiseen vuorovaikutukseen on haastavaa päästä, koska alustalla ja oppimateriaalissa vieraileminen ei välttämättä tapahdu samanaikaisesti toisen opiskelijan tai kouluttajan kanssa (Aarnio & Enqvist 2001).

Verkon kautta tapahtuva kohtaaminen lisää autonomisen hermoston aktiivisuutta, kun kamerat pidetään päällä ja kun ihminen näkee toisen ihmisen kasvojen ilmeet. Autonomisen hermoston

aktiivisuus vaikuttaa emotionaalisiin reaktioihin. Ihmiselle on merkityksellistä tietää, että toinen näkee hänet, vaikka henkilöt eivät olisikaan samassa tilassa. Pelkän nauhoitetun videon katsomisesta ei tule tätä tunnetta. (Hietanen, Peltola & Hietanen 2020.)

Affman (2018) toteaa että, sosiaaliset suhteet ovat merkittävä tuki oman oppimisen tuloksellisuuden sekä oppimisen kokemukseen. Opetusmenetelmien muuttuessa vuorovaikutuksella on edelleen tärkeä merkitys oppimisen tuloksellisuuteen (Affman 2018, 60) ja opiskelijoilla tulee säilymään tarve yhteisöllisyydelle (Paavilainen ym. 2016, 88–89).

3.3 Aiempaa tutkimusta verkko-opintojen keskeyttämisestä

Opintojen keskeyttäminen on pysähtymisen hetki opiskelijalle, oppilaitokselle ja yhteiskunnalle. Tilastokeskuksen mukaan lukuvuonna 2020–2021 ammattikorkeakoulututkinnon keskeytti 7,4 % tutkinto-opiskelijoista. Useimmin koulutuksen keskeyttänyt on miespuolinen opiskelija ja kaiken kaikkiaan keskeyttäminen lisääntyy ikääntyneempien opiskelijoiden keskuudessa. (Tilastokeskus 2023.) Verkossa tapahtuvan opiskelun keskeyttämisestä ei Tilastokeskuksella ollut erillistä tilastoa.

Opintojen keskeyttäminen ei ole yksiselitteistä, siihen vaikuttavat monet tekijät, josta osa on henkilökohtaisessa elämässä, osa työn sekä opintojen yhteen sovittamisen haasteissa ja osa opinnoista selviytymisessä. Ennen keskeyttämispäätöksen syntymistä, opiskelija on joutunut pohtimaan omaa ratkaisuaan. (Eskola 2022, 11–12). Tilastoissa keskeyttäminen näkyy numeroina, mutta keskeyttämiseen on kuitenkin taustalla aina jokin syy ja päätös keskeyttää opinnot, vaatii paljon rohkeutta. Keskeyttämistä miettivä opiskelija tarvitsee vuorovaikutuksellista kohtaamista (Xamk 2021). Oppilaitoksissa on kehitettävissä muotoja tukea opiskelijoita ja suojata uupumukselta sekä lisätä jaksamista tukevia ratkaisuja (Ärling & Hannukkala 2020, 12).

4 TULOKSET

Opintotoimiston toimesta kyselyn linkki lähetettiin kaikille keskeyttäneille opiskelijoille sähköpostilla, keskeyttäneitä oli 42 henkilöä. Kaikki kyselymme saajat olivat avanneet kyselyn, heistä 10 henkilöä vastasi kyselyyn, kyselyn kysymykset ovat liitteessä nro 1.

4.1 Opintonsa keskeyttäneiden kyselyn tuloksia

Suurin osa keskeyttäneistä opiskelijoista oli aloittanut opintonsa vuonna 2021, heitä oli neljä henkilöä. Seitsemän vastaajaa olisi edelleen kiinnostunut jatkamaan opintoja Humakissa ja tällä hetkellä yksi vastaajista opiskelee, mutta eri ammattikorkeakoulussa.

Vastaajista oli seitsemän 40–50-vuotiasta, yksi alle 40-vuotias ja kaksi yli 50-vuotiasta. Puolet heistä asuu pääkaupunkiseudulla ja toinen puoli asuu ympäri Suomea. Kahdeksan vastaajaa oli parhaillaan työelämässä ja kaksi työttömänä, työssä olevat olivat kaikki palkkatyössä. Kuuden vastaajan koulutustausta oli ylempi korkeakoulu- ja yhdellä alempi korkeakoulututkinto sekä kolmella vastaajalla ammattikoulututkinto.

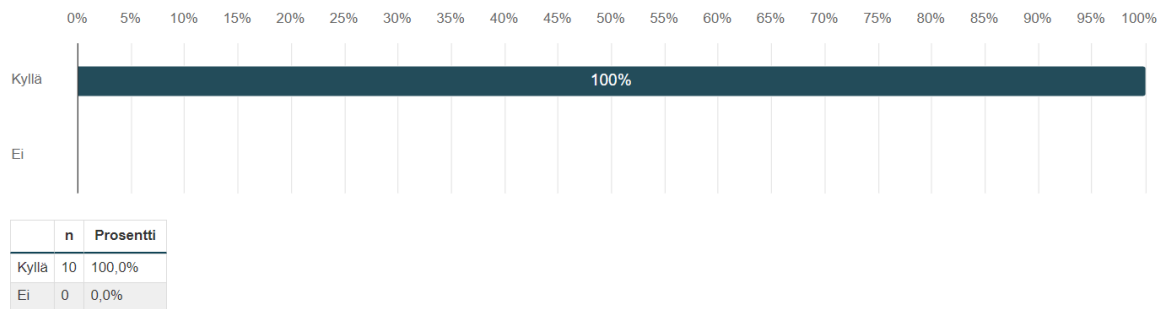
Kysyttäessä mikä sai heidät hakeutumaan opiskelijaksi Humanistiseen ammattikorkeakouluun, kaikista vastauksista oli löydettävissä sama vastaus; ala tuntui kiinnostavalta.

”Kiinnostava opintoala, työyhteisön kehittäminen”

Ennako-odotuksemme oli, että opiskelijan digitaidoilla olisi jotain yhteyttä opintojen keskeyttämiseen, mutta kyselymme perusteella näin kuitenkaan ei ole. Kaikki vastaajat kokivat omasta mielestään omaavansa hyvät digitaidot (kuvio 1). Pohdittaessa miten todellisuudessa digitaidot ovat vaikuttaneet opiskeluun, voidaan varmaan todeta, ettei tällä ole merkitystä asiaan, koska jos henkilö olisi kokenut epävarmuutta omissa tietoteknisissä taidoissaan ja ne vaikuttaisivat selviytymiseen verkossa tapahtuvan opiskelun suorittamisessa, vastaaja olisi varmaankin vastannut kysymykseen toisin. Kysymyksessä nro 12 kysyimme, olivatko opiskelijat suorittaneet digikurssin opintojen aikana, 8 vastaajaa oli suorittanut kyseisen kurssin.

Onko teillä omasta mielestänne hyvät digitaidot?

Vastaajien määrä: 10

Kuvio 1 Kysymys 13 Onko teillä omasta mielestänne hyvät digitaidot?

Kysyttäessä opintojen keskeyttämisten syitä, nousi vastauksista esille ennakkokäsitys opinnoista, oma jaksaminen, opiskelujärjestelyt ja kokonaan verkossa tapahtuvat opinnot. Korona-aikana verkkoon siirtynyt opiskelu oli varmaankin osalle ollut pettymys, koska opintojen alkaessa oli ollut tieto, että osa opinnoista on lähiopiskelua. Ryhmytymisen puute tuli esille vastauksessa. Oman jaksamisen haasteeseen yksi vastaajista kertoo, ettei siihen olisi mikään tuki auttanut tai ettei keskeyttämiseen vaikuttanut tuen puuttuminen. Omaan vastuun ottamista tai sen puuttumista harmiteltiin. Alla on kaksi lainausta kyselyyn vastanneiden kommentteista.

”Tyhmä kun jätin kesken. Olisin voinut tämänkin tutkinnon pienellä viiveellä tehdä. Tai pitää vuoden tauon”

”Lähdetään siitä, että edelleen paljon oli kiinni omasta passiivisuudesta, olisin voinut olla itse aktiivisempi koulun suuntaan. Opintojen alku ja aloitus on ratkaiseva, digitaitoni ovat ihan ok, mutta kun jo työssä käytät aika montaa alustaa ja sovellusta, niin olisin toivonut opintojen alussa ihan oikeaa perehdyttämistä koulun verkkoympäristöön. Olisin pitänyt tärkeänä ja kohteliaana, että vaikka opinnot toetutuvat itseohjautuvasti ja etänä, niin opiskelijan kanssa olisi kuitenkin käyty heti alussa jonkinlainen ohjauskeskustelu, autettu alkuun, toivotettu tervetulleeksi muutenkin kuin rehtorin youtube videon välityksellä, Tämä kaikki edusti minulle juuri sellaista kohtaamisen tasoa joka on hyvin kaukana siitä valmentavan johtamisen tavasta, dialogista ja läsnäolosta jonka koen keskeiseksi hyvän työelämän ja opiskeluelämän kehittämisessä. Ihminen pettyy omiin odotuksiin, niin nytkin, opintojen sisältö vaikutti mielenkiintoiselta, totuttamistapa ei”

Kysyttäessä vastaajilta mieluisinta tapaa opiskella, voidaan todeta lähiopiskelun ja verkossa tapahtuvan opiskelun olevan lähes yhtä haluttua (kuvio 2). Kun taas tiedustellaan tapaa suorittaa opintoja, puolet vastaajista haluaisi opiskella yksin, vain yksi vastaajista kertoi ryhmäopiskelun olevan hänelle mieluisinta. Parityöskentelyn koki mieluisaksi kolme vastaajaa. Kysyttäessä miten verkossa tapahtuvaa opiskelemista tulisi kehittää, vastattiin mm. näin:

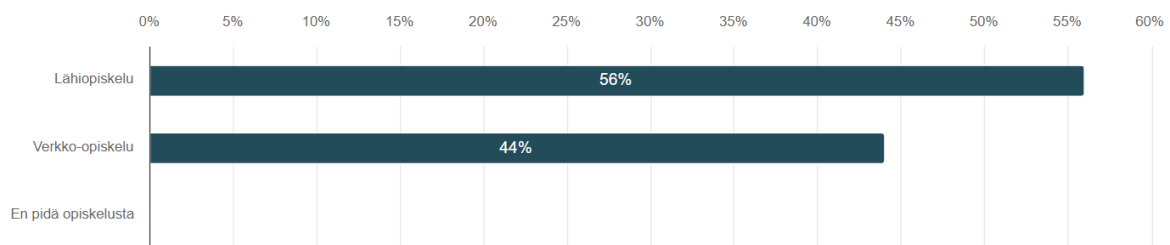
”Pitäisi olla hybridimalli. Sekä etä- että läsnäoloa. Ei kaikkea ryhmässä samalla kaavalla, välillä voi olla yksilö tai paritöitä”

”Aina pitäisi olla mahdollisuus tehdä tehtäviä yksin ja kuunnella nauhoitettuja luentoja, jos ei pääse paikalle”

”Verkossa on mahdollista opiskella ja monin osin sen on myös tehokasta, ekologista ja järkevää. Mutta oppiminen on kaksi - tai monisuuntaista vuorovaikutusta, jossa keskeistä on myös toisen ihmisen ääni, ilmeet, intonaatio. Jos verkko-opinnoissa ei ole edes kuvayhteyttä opettajaan tai toisiin oppilaisiin on opiskelu hyvin mielestäni hyvin köyhää. Verkossa opiskelemista tulee myös helposti vähän semmoinen rahat pois olo. Koulu saa rahoituksen kirjoilla olevien opiskelijoiden mukaan, mutta opiskelijaa ei kuitenkaan kukaan opeta vaan kaikki tapahtuu itseohjautuvasti. Melkoinen kupla. Eli vastaus kysymykseen, verkossa opiskelussa tulisi lisätä aitoa vuorovaikutusta ja elävää dialogia opettajan ja oppilaiden välillä, jotta oikeaa oppimista ja oivaltamista voisi tapahtua paremmin”

Mikä tapa opiskella on teille mieluisin?

Vastaajien määrä: 9

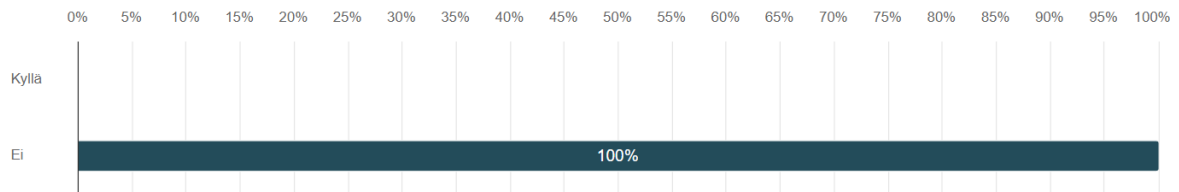
	n	Prosentti
Lähiopiskelu	5	55,6%
Verkko-opiskelu	4	44,4%
En pidä opiskelusta	0	0,0%

Kuvio 2 Kysymys 18 Mikä tapa opiskella on teille mieluisin?

Kysyttäessä, olivatko opiskelijat olleet mukana oppilaskunnan toiminnassa, ei kukaan vastaajista ollut hyödyntänyt oppilaskunnan toimintaa tai aktiviteettejä (kuvio 3). Oppilashuollon palveluja oli käyttänyt vain kaksi vastaajista.

Olitteko mukana oppilaskunnan toiminnassa tai aktiviteeteissä?

Vastaajien määrä: 10

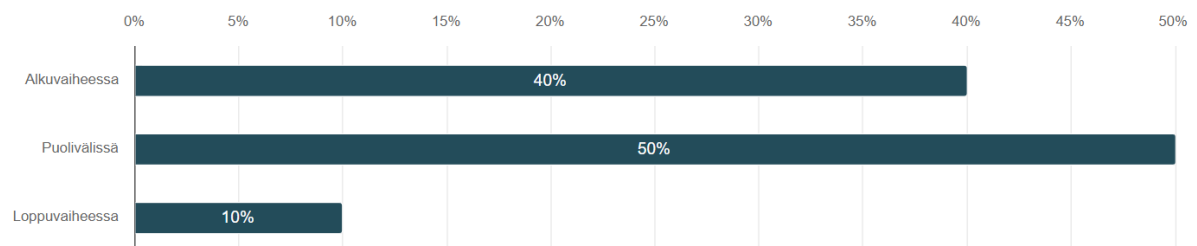
	n	Prosentti
Kyllä	0	0,0%
Ei	10	100,0%

Kuvio 3 Kysymys 15 Olitteko mukana oppilaskunnan toiminnassa tai aktiviteeteissä?

Opintojen keskeyttäminen oli tapahtunut yleensä alku- tai puolivälissä opintoja. Yksi vastaaja oli keskeyttänyt opintojen loppuvaiheessa (kuvio 4).

Missä opintojen vaiheessa opintonne keskeytyivät?

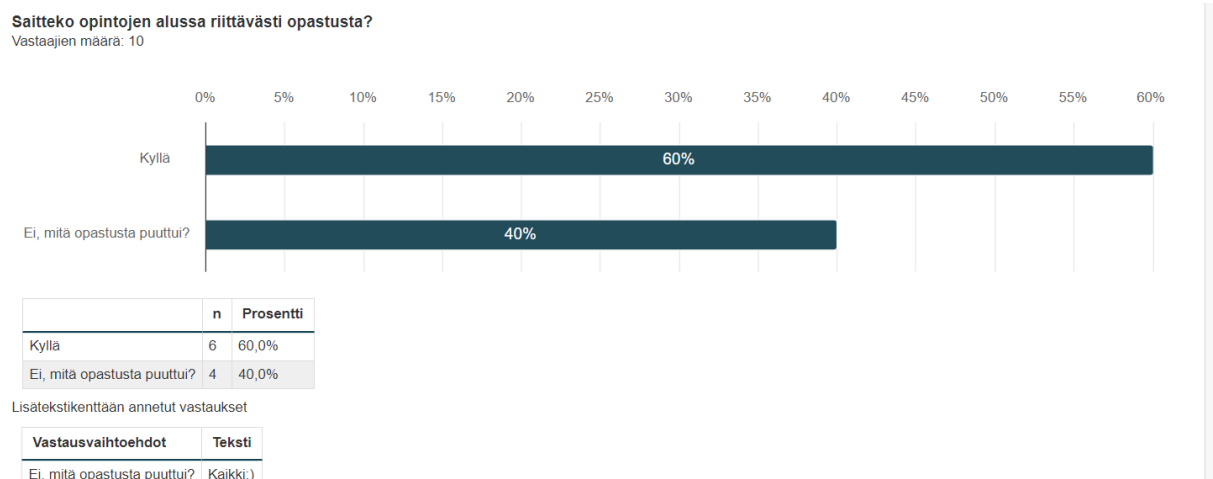
Vastaajien määrä: 10

	n	Prosentti
Alkuvaiheessa	4	40,0%
Puolivälissä	5	50,0%
Loppuvaiheessa	1	10,0%

Kuvio 4 Kysymys 10 Missä opintojen vaiheessa opintonne keskeytyivät?

Riittävästi opastusta opintojen alkuvaiheessa kertoi saaneensa yli puolet vastaajista, mutta vastaavasti melkein puolet oli kokenut, ettei ole saanut riittävää opastusta (kuvio 5).

Kuvio 5 Kysymys 14 Saitteko opintojen alussa riittävästi opastusta?

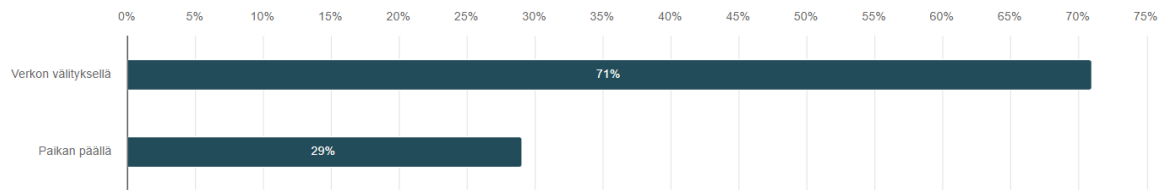
4.2 Verkostoitumispäivän kyselyn tuloksia

Lähipäivänä toteutetussa kyselyssä oli 15 kysymystä koskien henkilöiden taustaa, ikää, asuinpaikkaa, koulutustaustaa, roolia lähipäivässä, mieltymyksiä opintojen suorittamiseen ja itsestä huolehtimiseen, lisäksi vastaajille annettiin mahdollisuus vapaaseen kommentointiin. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 14 henkilöä paikalla olleista n. 50 henkilöstä. Vastaaminen oli pyritty tekemään helpoksi, kyselyn QR- koodi oli nähtävillä tilaisuuden aikana. Osoittamalla omalla kännykän kameralla koodia, pääsi suoraan vastaamaan kyselyyn, kyselyn kysymykset ovat liitteessä nro 2.

Vastaajista yksi oli alle 30-vuotias, kahdeksan alle 50- vuotiaita ja viisi yli 50- vuotiaita. Kaikista vastanneista 12 asui isoissa kaupungeissa. Korkeimpana koulutustaustana viidellä vastaajalla oli ammattikoulu ja neljä vastaajaa kertoi korkeimmaksi koulutustaustaksi ylemmän korkeakoulun. Yksi vastaajista oli muu kuin opiskelijastatuksella kyselyyn osallistunut. 11 opiskelijaa oli aloittanut opinnot vuosina 2021 ja 2022.

Opiskeletko mieluiten?

Vastaajien määrä: 14

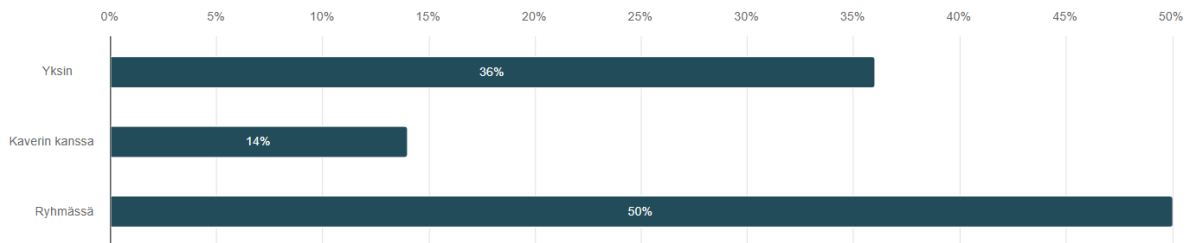
	n	Prosentti
Verkon välityksellä	10	71,4%
Paikan päällä	4	28,6%

Kuvio 6 Opiskeletteko mieluiten?

Vastaajista 10 kertoi opiskelevansa mieluummin verkon välityksellä. Verkon välityksellä opiskeleminen koetaan selkeästi mielekkäämmäksi kuin paikan päällä opiskeleminen (kuvio 6). Seitsemän vastaajaa opiskeli mieluiten ryhmässä ja viisi vastaajaa yksin (kuvio 7).

Teetkö opintoja mieluiten?

Vastaajien määrä: 14

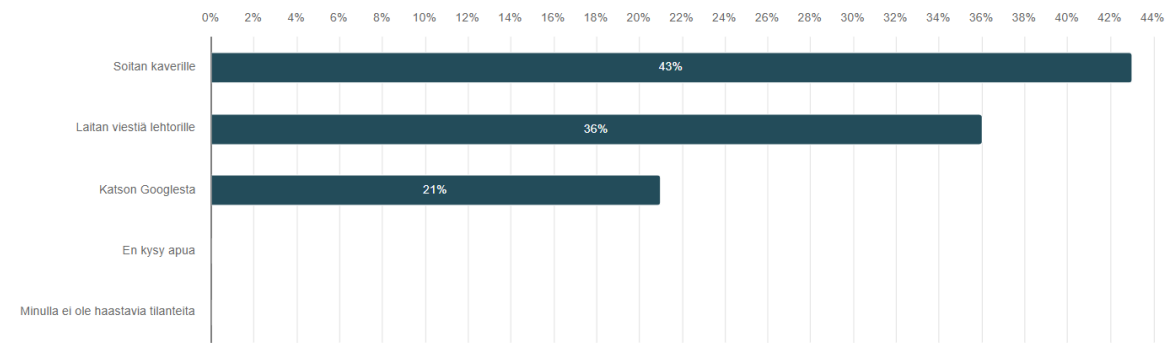
	n	Prosentti
Yksin	5	35,7%
Kaverin kanssa	2	14,3%
Ryhmässä	7	50,0%

Kuvio 7 Teetkö opintoja mieluiten?

Kysyttäessä vastaajilta mikä häiritsee tai hankaloittaa opiskelemistä, kahdeksan kertoi työkii-reiden olevan hankaloittamassa opintoja, kun taas kaksi vastaajaa kertoi, ettei mikään häiritse opintoja. Kysymykseen, miten toimit, kun sinulle tulee haastava tilanne opinnoissa kuusi vastaajista soittaa kaverille ja viisi lähettää viestiä lehtorille. Kolme vastaajaa sen sijaan kertoo etsivänsä tukea Googlesta (kuvio 8).

Miten toimit, kun sinulle tulee haastava tilanne opinnoissa?

Vastaajien määrä: 14

Kuvio 8 Miten toimit, kun sinulle tulee haastava tilanne opinnoissa?

Vastaajat kertoivat saavansa iloa elämään muista ihmisistä ja yhtä vastaajaa lukuun ottamatta, kaikki pyrkivät palkitsemaan itseään onnistumisista. Kysyttäessä mitä muuta vastaajat halusivat sanoa omasta opiskelemisestaan, saatiin pääosin positiivisia vastauksia (taulukko 1). Opiskeleminen todettiin kivana, verkko-opinnoista pidettiin ja Humak sai positiivista palautetta, toisaalta kaivattiin yhteisiä tapaamisia sekä ryhmätöiden aikatauluttaminen koettiin välillä haastavaksi.

Taulukko 1 Mitä muuta haluaisitte sanoa nykyisestä opiskelustasi?

Mitä muuta haluaisit sanoa nykyisestä opiskelustasi?

Vastaajien määrä: 8

Vastaukset
Opiskeleminen on kivaa!!!
Olen tykännyt kovasti. Yhteisiä tapaamisia pitäisi olla lisää.
Verkko-opinnot ovat mukavia ja sujuvia, mutta kaipaan kyllä myös vanhanaikaisia koululuokkaopintojakin. Humak on kyllä ihan huippu oppilaitos.
Polkuopinnot loppusuoralla, sit erillishakua sisään!
Hyvät bileet
Tärkeää, että opiskeltava aihe kiinnostaa
Mielenkiintoista olla taas opiskelija ja panostaa omaan oppimiseen
Ryhmätöiden aikatauluttaminen on välillä haastavaa

4.3 Työpaja

Mielestämme keskustelut ja vastaukset työpajassa olivat mielenkiintoisia. Keskustelu avasi näkemyksiä juuri tuoreen opiskelijan näkökulmasta. Me työpajan vetäjinä emme olleet enää tässä vaiheessa uusia opiskelijoita ja ero välillämme oli havaittavissa, uusilla opiskelijoilla oli into tuoreesta ja uudesta tilanteesta. Oli sitten kysymys ryhmäytymisestä, opintojen aiheista tai teknisistä yksityiskohdista opintoihin liittyen, meidän kokemuksemme pohjalta paras aika vaikuttaa näihin on opintojen alkuinnostuksen aikaan.

Vastaukset, mitä kävimme työpajassa läpi, antoivat mielestämme hyviä vinkkejä siihen, miten keskeyttämissiin voisi mahdollisesti vaikuttaa ja samalla muuhunkin opiskelukokemuksen parantamiseen. Tässä olisi aihetta seuraavaan opinnäytetyöhön.

Vastauksista nousi esiin hyviä perusteluja ryhmäytymisen tärkeydelle ja sille, millä tavoin yksin opintojen kanssa painiminen voi aiheuttaa monenlaista haastetta. Näin ollen yhteisöllisyyden ja ryhmäytymisen puuttuminen voi olla yhtenä syynä opintojen keskeyttämiselle.

4.3.1 Työpajan toteuttaminen

Tietosuojasyistä emme nauhoittaneet työpajan keskustelua, sillä uskoimme opiskelijoiden keskustelemaan vapaammin ilman nauhoitetta (Arene 2023, 8–9). Työpajassa käsitelimme aiheita, joita nousi esille keskeyttäneille lähetetystä kyselytutkimuksesta. Käsitelimme keskeyttämisten syitä ja keskustelimme mahdollisista ratkaisuehdotuksista. Varauduimme siihen, että jos kyselyymme ei olisi tullut vastauksia, olisimme käyneet työpajassa läpi opintotoimiston haastattelusta esille tulleita keskeyttämisten syitä. Uusien opiskelijoiden työpaja on mielestämme relevantti tapa kerätä tuoreita ajatuksia verkko-opinnoista, koska he ovat aloittaneet opinnot noin kuukausi aikaisemmin ja katsovat asioita vielä tuorein silmin.

Työpaja järjestettiin Microsoftin Teams- alusta TYKE-Tutor tapaamisen yhteydessä 27.9.2023. Paikalla oli 15 opiskelijaa sekä me työpajan vetäjinä. Kirsi toimii myös tutorina, joten oli luontevaa toteuttaa työpaja ryhmässä, jonka osallistujat olivat jo hieman tuttuja hänelle sekä toisilleen. Ryhmä oli jo aiemmin kokoontunut verkossa ja tottunut keskustelemaan sekä työskentelemään keskenään.

Työpajan aluksi kerroimme opinnäytetyöstämme taustoja ja esittelimme keskeyttäneille lähetettyjen kyselyiden vastauksista nousseita aiheita. Keskustelimme niistä hetken yhdessä ja ohjeistimme sen jälkeen osallistujat pohtimaan näitä aiheita ja vastaamaan Padlet-Muistitaulun

kysymyksiin. Padlet on sähköinen muistitaulu, jota voi käyttää yhdessä tekemiseen ja tiedon kokoamiseen. Opiskelijat jaettiin eri huoneisiin Teamsissa, joten he käsittelivät aiheita ja vastasivat pienryhmissä, vastaamiseen heillä oli aikaa 20 minuuttia. Tämän jälkeen palattiin yhteiseen tilaan, jossa kävimme Padletin vastauksia läpi kaikki yhdessä keskustellen. Työpajan kesto oli n. 75 minuuttia, teimme muistiinpanoja yhteisistä keskusteluista.

4.3.2. Työpajan keskusteluaiheita

Työpajaan kyselyn pohjalta esiin nostetut aiheet, olivat oman jaksamisen haasteet, opiskelun ennako-odotukset sekä kurssien järjestäminen ja toteuttaminen, lisäksi etäopinnot verkossa ja yhdessä oppimisen puuttuminen.

Padlet – muistitaulun kysymykset:

- Pohtikaa yhdessä, mitä ajatuksia keskeytysten syyt teissä herättävät, olisivatko ne teidän kohdallanne mahdollisia?
- Mitä kehitysehdotuksia teillä on keskeyttämisten estämiseksi?
- Mitä muuta haluaisitte sanoa?

Työpajan ryhmien Padletille kirjoittamat vastaukset ovat liitteessä 4. Taulukon kohdat, joissa ei ole mitään merkintää, ovat jääneet myös Padletille tyhjäksi.

4.3.3 Työpajan keskustelusta saadut vastaukset

Ryhmät olivat hyvin vastanneet kysymyksiimme ja kirjanneet ne Padletille, silti vasta niistä keskusteleminen avasi hyvin pohdintoja ja mielestämme sieltä nousi konkreettisia kehitysehdotuksia esille. Keskustelimme vastauksista aihe kerrallaan:

Oman jaksamisen haasteet:

Aikataulut työn ja muun elämän kanssa voi tuottaa haasteita.

Opiskelu vie paljon aikaa, jos käy työssä ja täytyy opiskella kaikki kurssit, jos ahotoituja (hyväksi luettuja) kursseja ei ole.

Kehitysehdotuksia:

Eräs opiskelija ehdotti jonkinlaista tukiryhmää heti opiskelun alusta saakka, jolloin opiskelijalla olisi ryhmä, johon tukeutua. Siellä voisi omista haasteistaan keskustella ja saada tukea tilanteeseensa. Tuli puhetta myös siitä, että ihminen on yksin omien opiskelujen kanssa ja viitattiin

yksinäisyyteen ilmiönä. Yhteisöllisyydestä ja siitä, että kuuluu johonkin opiskeluryhmään, voisi olla apua haasteidensa kanssa painimiseen.

Keskustelussa tuli myös esiin se, että jokainen on kuitenkin vastuussa omasta opiskelustaan ja itse tulee kertoa omasta tilanteestaan. Keskusteltiin myös siitä, tarvitaanko oman lehtorin kanssa enemmän aikaa tai jos lehtori ei ehdi, keneen voisi olla yhteydessä.

Ehdotettiin myös kyselyä, mikä lähetettäisiin opiskelijoille heti opintojen alussa ja mahdollisesti myöhemminkin. Näin voitaisiin nopeastikin saada kiinni ihmisistä, jotka ovat mahdollisesti keskeyttämässä. Niin kuin usein työyhteisön kehittämisessäkin esiin tulee, keskustelu ja kommunikointi voi helpostikin avata väylän kehittymiselle.

Opiskelun ennakko-odotukset sekä kurssien järjestäminen ja toteuttaminen, mahdolliset haasteet:

Opiskelu vaatii tutustumista moneen eri alustaan ja digikanavaan, se asettaa haasteita ja saattaa olla sekavaa sekä vie paljon aikaa alussa.

Yksin tehtävien kanssa, eikä ole tietoa keneltä apua voi pyytää.

Kurssien sisällöstä voi olla vähän tietoa, jolloin on vaikea hahmottaa

Kehitysehdotukset:

Tarkempi ja laajempi kuvaus kurssin sisällöstä, auttaisi tekemään oikeita kurssivalintoja.

Enemmän luentoja klo 15–18 tai iltaisin.

Etäopinnot verkossa, mahdolliset haasteet:

Etäopiskelun todettiin mahdollistavan opiskelua paikasta ja ajasta riippumatta.

Etä-opiskelu koettiin vastauksissa rikastavana tekijänä, voi tutustua ihmisiin kauempanakin.

Haasteina todettiin, että opiskelija jää lehtoreille vieraaksi, vain palloksi ruudulle. Myös ryhmäytyminen on hankalampaa verkossa.

Kehitysehdotukset:

Iltaluentoja, jotta tapaisi ja pääsisi keskusteluihin mukaan. Näin saataisiin aikaan myös ryhmäytymistä.

Koottaisiin Humakin omat kotiryhmät, jossa saisi vahvistettua yhteisöllisyyttä.

Lisää vapaita keskusteluita, esim. viikoittaiset keskustelupohjaiset Teams-tapaamiset.

Yhdessä oppimisen puuttuminen:

Ei noussut esiin haasteita.

Kehitysehdotukset:

Voisiko Humakilla olla valmiiksi joku tapa, miten opiskelijat voivat tutustua toisiinsa? Tällä hetkellä se jää tutorien hoidettavaksi.

5 POHDINTA

Tässä kappaleessa käymme läpi opinnäytetyömme luotettavuutta ja kerromme johtopäätöksiä sekä kehitysideoita työmme perusteella. Lisäksi arvioimme omaa oppimistamme opinnäytetyöprosessin aikana. Lopuksi haluamme vielä muistaa meille merkityksellistä opettajaa, jonka teosta olemme käyttäneet työssämme lähdekirjallisuutena.

Opinnäytetyötämme pidämme luotettavana ja hyvänä pohjana verkkotutkintojen keskeyttämisten syihin pureutuessa. Saimme hyviä vastauksia ja pääsimme työstämään aiheita uusien opiskelijoiden kanssa. Syyt, jotka nousivat esiin, olivat mielestämme odotettavissa.

Monesti keskeyttäminen johtuu elämän muista osa-alueista, jotka aiheuttavat paljon haasteita opintojen suorittamiselle. Silti keskustelujen myötä työpajassa saimme todeta, että asialle voidaan silti tehdä jotain koulunkin puolesta. Kuten olemme todenneet aikaisemminkin, Humak tukee jo opiskelijaa monin tavoin, mutta nykyiset toimet eivät vielä yllä kaikkien opiskelijoiden saataville. Dialogisuus, tuki ja yhteisöllisyys voivat konkreettisesti auttaa ahdingossa olevaa opiskelijaa.

Meistäkin molemmilla on ollut haasteita saada opintoja suoritettua, johtuen muun muassa ajan riittämättömyydestä. Kun toinen on kulkemassa samaa matkaa ja kannustaa jatkamaan, auttaa todella paljon. Ilman toisen tukea ja kannustusta ei opinnäytetyötämme välttämättä olisi saatu tehtyä loppuun. Joten, iso kiitos tuesta, jota olemme saaneet ja samalla oppineet taas lisää.

Ehdottomasti olemme sitä mieltä, että näihin tukipalveluihin ja kannustamiseen olisi panostettava tarpeeksi, jotta kukaan opiskelija ei jää yksin. Näin ne opiskelijat, jotka haluavat opintonsa suorittaa loppuun valtavista haasteista huolimatta, voivat siinä onnistua.

5.1 Luotettavuus ja eettisyys

Eettisyyden kannalta on tärkeää pohtia omia valintoja ja miten me opinnäytetyön tekijöinä vaikutamme aineistojen muodostumiseen, sillä me olemme itse hyvin lähellä tutkittavaa ongelmaa (Vilkkä 2021b, Eettisyyden arviointi). Kyselyymme vastasi n. 10 % opintonsa keskeyttäneistä henkilöistä. Mielestämme opinnäytetyömme tulosta voidaan pitää luotettavana ja voidaankin todeta, että ihmisellä on halua vaikuttaa ja kehittää asioita, vielä senkin jälkeen vaikkei se enää

koske itseään ja tätä juuri työyhteisönkehittäminen meidän mielestämme on. Helsingin Yliopiston tohtori Nevgi (2021) ottaa myös kantaa, ettei oppiminen ole aina pelkkiä onnistumisia, kompuroinneista pitää ottaa opikseen ja mennä eteenpäin.

Opinnäytetyömme kaksi kyselyä on toteutettu ajatuksella. Ennen kyselyiden rakentamista on tutustuttu aiheen tietopohjaan. Kyselyjen kysymyksiin on pyydetty ulkopuolisten kommentteja. Työpajan suunnittelussa on huomioitu kyselyiden perusteella tulleet vastaukset. Työpajassa vastaajia on kuultu laajasti ja tarkennettu kysymyksellä, jos vastaus on jäänyt epäselväksi.

Työmme on toteutettu tutkijan hyviä eettisiä vaatimuksia noudattaen sekä kunnioittamalla vastaajien tietosuojaa, niin kyselyjen vastauksissa kuin myös järjestämässämme työpajassa. Olemme itse rakentaneet kyselyt, analysoineet vastaukset, tehneet niiden pohjalta kehitysehdotukset ja kirjoittaneet tekstin.

5.2 Johtopäätökset ja kehitysideat

Aloittaessamme opinnäytetyön tekemisen, käsityksemme oli, että haasteet digitaidoissa olivat osasyynä opintojen keskeytymiseen, myös Äikäs (2020) toteaa kirjoituksessaan samaa. Aineiston analyysin perusteella voimme kuitenkin todeta, etteivät digitaidot ole vaikuttaneet opinnoissa menestymiseen. Kyselyn ja työpajan perusteella opintojen aloittamisen tuki tulisi olla aktiivinen ja suunnitelmallinen. Opiskelijat tulee sitouttaa opiskelemiseen, samalla tavalla kuin työelämässä uudet työntekijät sitoutetaan yritykseen. Oppilaitoksen ja oppilaskunnan voimavaroja tulee käyttää riittävästi opintojen aloitusvaiheeseen. Aloittaessaan opinnot, opiskelija tarvitsee eniten tukea.

Kyselyjen perusteella oli havaittavissa, että keskeyttäneet opiskelijat olisivat toivoneet lähiope-
tusta, kun taas verkostoitumispäivän kyselyn perusteella mieluisampi tapa opiskella oli ver-
kossa. On siis mahdollista, että opiskelijat, jotka halusivat enemmän lähiope-
tusta, ovat suu-
remmassa riskissä keskeyttää opinnot, kuin verkko-opiskelusta pitävät opiskelijat. Kuitenkin
jokainen opiskelija on itse hakeutunut verkossa suoritettaviin opintoihin, joten oliko ennako-
käsitys opinnoista ollut joillakin henkilöillä epäselvä tai epärealistinen. Oppilaitoksen kannat-
taakin mielestämme panostaa opintojen kuvaukseen, jotta tulevilla opiskelijoilla on selkeä kä-
sitys opintojen rakenteesta. Humakin sivuilla koulutusjohtaja Päivi Marjanen nostaa esille, että
verkko-opiskelu vaatii suurta kykyä opintojen aikatauluttamiseen ja itseohjautuvuutta (Marja-
nen 2023).

Myös kurssialustalla tehtävien tekemiseen keskeyttäneet ja nykyiset opiskelijat suhtautuivat eri tavalla. Keskeyttäneillä opiskelijoilla ryhmätöiden tekeminen ei ollut niin mieluisaa, kuin nykyisillä opiskelijoilla. Kannattaisikin pohtia lisää, miksi ryhmätöiden tekeminen nähdään epämieluisana ja miten ryhmätöiden tekemistä olisi kehitettävissä, jotta ne koettaisiin mielekkäinä. Affmanin (2018) Pro gradu- tutkielmassa ryhmätöiden merkitys nousi myös merkittäväksi tekijäksi, sosiaaliset suhteet lisäävät omaa oppimista ja oppimisen merkitys vahvistuu. Verkko-opinnoissa ryhmätöillä on tärkeä merkitys sosiaalisten suhteiden kehittymiselle, koska muutoin sosiaaliset kontaktit opinnoissa ovat vähäisiä (Affman 2018, 59).

Kyselymme tuloksista kävi ilmi, että opiskelijan tulee ottaa vastuuta omasta etenemisestään. Jokainen oppija on erilainen, kuten Nevgi (2021) myös kirjoittaa. Tuen tarve jokaisella opiskelijalla on erilainen, tämä tulee hyvin ilmi analyysissämme, jossa puolet kokee saaneensa hyvin tukea opintojen alkaessa ja toinen puoli kokee, ettei ole saanut tukea. Yksi vastaaja kirjoitti jopa kaiken tuen puuttuneen opintojen alussa.

Oppilaitoksellamme on opiskelijoille kattavasti tukea tarjolla, niin terveyden hoitoon kuin aktiviteetteihinkin. Kyselymme perusteella oppilaskunnan toiminta jää verkossa opiskeleville vieraaksi, siksi haastammekin oppilaskunnan muuttamaan rakenteitaan. Enää ei riitä, että on häiritäyhdyshenkilö valittuna tai järjestetään picnic tapahtumia, vaan tarvitaan konkreettisia toimia. Verkossa opiskelevat oppilaat ovat yhtä arvokkaita, kuin kaikki muutkin opiskelijat.

Oppilaskunnan toimintaa pitäisi pohtia uudelleen verkko-opiskelijan näkökulmasta. Miten ottaa mukaan verkko-opiskelija ja saada heitä kiinnostumaan oppilaskunnan toiminnasta? Humakon toiminta on kattavaa ja käytössä on paljon tukimuotoja opiskelijoille myös Humakin toiminnassa, mutta kyselymme perusteella näyttää siltä, ettei se tavoita kaikkia TYKE-opiskelijoita. Aihetta on jo aikaisemminkin tutkittu ja huomattu huoli opiskelijoiden yhteisöllisyyden tarpeesta, myös verkossa opiskeltaessa (Paavilainen ym. 2016, 88–89).

Työpajassa esille tuli idea uusien opiskelijoiden ryhmäytymisestä. Opiskelijat kannattaisi jakaa pienryhmiin ja näille jokaiselle osoittaa tutor eli vastaava opiskelija. Jos opiskelija on yksin opintojen kanssa eikä ehdi aktiivisesti olemaan yhteisöllisessä toiminnassa läsnä, kuka kysyy häneltä, miten hän opintojen kanssa pärjää? Tällaisessa tilanteessa voisi pienryhmän tuki olla arvokasta ja myös sellaista, mikä tavoittaa hänet.

Työpajassa esitettiin toiveena mahdollisuus iltaluentoihin, jotta työelämässä olevat opiskelijat voisivat mahdollisimman paljon osallistua opetukseen ja keskusteluihin webinaareissa. Näissä

olisi mahdollisuus tutustua toisiin opiskelijoihin, lehtoreihin, oppilaitoksen käytäntöihin ja ryhmäytyä sekä saada vuorovaikutusta ja kokea dialogisuutta. Nämä toki jakavat mielipiteitä, sillä joillekin ilta-aika ei sovi. Työssäkäyviä opiskelijoita rajoittavat työajat, ne voivat kuitenkin olla hyvinkin erilaisia, joten tästä ei voi vetää sen kummempaa johtopäätöstä ajankohdan paremmuuden suhteen. Humakilla on varmasti paljon kokemusta tästä, mihin aikaan luentoisiin parhaiten päästään osallistumaan.

Työpajassa ehdotettiin myös, että etenkin opintojen alussa kannattaisi lähettää opiskelijoille tiiviisti kyselyjä. Oppilaitos järjestää jo tälläkin hetkellä opiskelijoille kyselyjä, näissä olisi hyvä kysyä myös opintojen etenemisestä tai omasta jaksamisesta. Yhteydenpito ja kysymykset mahdollistaisivat sen, että oltaisiin paremmin ajan tasalla opiskelijoiden tuntemuksista ja opintojen etenemisestä. Aktiivisella kanssakäymisellä myös korjausliikkeitä olisi helpompi tehdä heti alussa. Opintotoimisto voisi olla luonteva ja tietoturvallinen kyselyjen lähettäjä, jotta saadaan yhteys tukea tarvitseviin opiskelijoihin. Valmiit kyselypohjat olisivat helppo suunnitella ja ajoittaa niiden lähettämisen vuosikellon mukaisesti opiskelijoille.

Kyselyssämme käy ilmi, että työyhteisönkehittäjä opiskelijat ovat aikuisia työelämässä mukana olevia henkilöitä, joilla on kokemusta aikaisemmista opinnoista. Perinteiset opiskelijoiden aktiviteetit eivät enää ole heidän elämäntilanteeseensa sopivia, tarpeellisia tai yhteisöllisyyttä lisääviä. TYKE:n opiskelijoille olisi antoisaa tulevaan työelämään kokea ja nähdä erilaisia tuen tapoja ja miten ne mahdollistetaan digitaalisesti. Etätyöskentelyn lisääntyminen työpaikoilla on verrattavissa verkossa opiskelemiseen, samanlaiset haasteet ja mahdollisuudet odottavat opiskelijaa työelämässäkin.

Hyvänä esimerkkinä vastuun ottamiseen ja kehittämistyöhön oli Helsingin Haagan Humanistisen ammattikorkeakoulun tiloissa järjestetty verkostoitumispäivä TYKE-opiskelijoille. Päivän järjestivät kolme TYKE-opiskelijaa Anna Lojamo, Mikael Ojomaa ja Kirsi Tiainen yhteisestä halusta nähdä muita opiskelijoita. Verkostoitumispäivään oli kutsuttu kaikki TYKE-opiskelijat, lehtorit, rehtori ja vierailevaksi puhujaksi Henna-Riikka Huhta Hr Legal Servicestä. Huhta sai esiintymisestään ja asiasisällöstään hyvää palautetta, hänen käsittelemänsä aiheet olivat opiskelijoille ajankohtaisia. Merkittäväksi kohtaamisen Huhdan kanssa teki kiireettömyys, jolla hän kohtasi opiskelijat, kuuntelemalla sekä vastaamalla kysymyksiin.

Kannustamme muitakin opiskelijoita ottamaan itse vastuuta omasta oppimisesta ja yhteisöllisyyden muodostumisesta, sekä samalla TYKE-opintojen kehittämisestä. Toivomme oman opilaitoksemme pohtivan keinoja kohdata ja sitouttaa uusia verkko-opiskelijoita Humakin arvojen mukaisella tavalla. Lisäksi haluamme tuoda esiin vielä sen, että monet kyselyymme vastaan neet opintonsa keskeyttäneet opiskelijat haluaisivat jatkaa kesken jääneitä opintoja. Voidaan tämän perusteella todeta, että positiivinen suhtautuminen opinnäytetyömme kyselyyn täyttää laadullisen tutkimuksen emansipatorisuuden ja on mahdollista, että kyselyyn vastaaminen on edesauttanut keskeyttäneitä opiskelijoita pohtimaan uudelleen omaa toimintaansa ja intressejään opintoihin. Humakin nettisivuilta lainattua;

”Humakin missiona on rakentaa yhdessä opiskelijoiden, henkilökunnan ja kumppaneiden kanssa inhimillistä yksilön ja yhteisöjen tarpeet huomioivaa maailmaa”

Keskustelimme opinnäytetyömme edetessä kyselyjen tuloksista sekä omista kokemuksistamme verkko-opiskelijoina. Meidänkin haasteenamme on ajan riittäminen opiskelulle kaiken muun elämän lisäksi. Se tuntuu olevan kantavana teemana myös muilla ihmisillä ympärillämme, työelämässä ja vapaa-ajalla. Aikaa tulisi osata priorisoida oikeisiin asioihin, sillä muuten hukumme tähän informaatiotulvaan.

Pohdimme mitä oikeastaan on työyhteisön kehittäminen ja totesimme, että kaiken tämän tiedon ja kehittymisen keskellä, tärkeimpänä asiana kehittämisen mahdollistamiselle on kuunteleminen, havainnoiminen ja keskusteleminen. Kun kuulemme mitä meille kerrotaan ja näemme mitä tai miten ihmiset asioita kokevat sekä avaamme kanavan keskustelulle, annamme myös mahdollisuuden kehittymiselle. Ilman aitoa kohtaamista sekä avointa keskustelua, jää vain älykästä tai ei niin älykästä arvailua sekä teoriaa. Tällöin käytämme aikaamme tehottomasti etsiessämme vastauksia. Säästyisimme monelta murheelta ja väärinkäsitykseltä, jos vain kuuntelisimme ja havainnoisimme ympäristöämme. Havainnointia tulee tehdä jatkuvasti tai ainakin niin, että päivittäisimme tietomme tarpeeksi usein, jotta voimme kehittyä kevyesti matkaa tehdessämme.

Joten kaikkien saamiemme vastausten ja keskustelujen perusteella, juuri kohtaaminen jää opinnäytetyömme tärkeimmäksi asiaksi. Tästä syystä tukeen ja kohtamiseen omassa opiskeluryhmässä olisi mielestämme tärkeä panostaa, jotta opimme myös ymmärtämään näiden asioiden tärkeyden kehittymisen mahdollistajana.

Näillä keinoilla voidaan tukea opiskelijaa, joka istuu internetyhteyden päässä omalla koneellaan:

- Tuki ja sitouttaminen opintojen alkaessa. Pienryhmät, joilla oma tutor
- Oppilaskuntaan toimintaa verkossa opiskeleville
- Ilta-aikaan webinaareja
- Kyselyiden lähettäminen säännöllisesti opintojen etenemisestä ja jaksamisesta
- Ryhmätöiden toteutustavan kehittäminen

5.3 Oman oppimisen arviointia

Tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut kamppailua oppimisen ilon ja opintojen keskeyttämisen välillä. Parityönä tehty opinnäytetyö sopi meille ja olemme kokeneet sen antoisaksi sekä kannustavaksi tavaksi opiskella. Olemme olleet tilanteissa, joissa olemme kysyneet toisiltamme, pitäisikö vain luovuttaa ja keskeyttää. Toisen oikea-aikainen tuki on ollut korvaamattomaa ja välttämätöntä. Työyhteisönkehittäjän opinnot ovat toisen ihmisen kuuntelemista, palautteen antamista ja vastaanottamista, kehittämistä sekä tukemista. Näitä kaikkia me olemme harjoitelleet ja tehneet, toisillemme, emmekä luovuttaneet haasteista huolimatta.

Aloitimme opinnäytetyön aiheeseen paneutumisen tutkimalla aikaisempia opinnäytetöitä, joita oli tehty verkko-opinnoista. Prosessimme kesti n. vuoden, joten huomasimme tämän prosessin aikana muutoksen, joka oppimateriaaleissa sekä opinnäytetöissä oli havaittavissa. Uusia materiaaleja oli tullut käyttöömme tämän vuoden aikana.

Opinnäytetyömme teoriapohjaa lähdimme pohtimaan oppimisen näkökulmasta, mitä oppiminen on ja mikä siihen ensisijaisesti vaikuttaa. Selvitimme myös, miten verkossa opiskeleminen muuttaa opiskelemista vai muuttaako se. Vanhemmissa materiaaleissa oli havaittavissa, että digilaitteiden käyttämisen haasteet nousivat esille oppimista haastavina tekijöinä, kun taas uudemmissa materiaaleissa sitä ei nähty enää ongelmana. Korona-aika näyttäytyi vedenjakajana, se pakotti opiskelemisen joka tapauksessa verkkoon ja samalla pohtimaan uusia keinoja sekä menetelmiä suoriutua opinnoista. Työelämässä tapahtunut muutos etätyöskentelyyn mitä ilmeisimmin tuki ihmisten digilaitteiden hallitsemisen kehittymistä. Uusissa teoriamateriaaleissa,

joita olemme käyttäneet työssämme, puhutaan yhteisöllisestä oppimisesta, kuitenkin oppiminen on yksilön valinta. Opiskelija tekee päätökset ja kantaa vastuun omista valinnoistaan, kuten myös me olemme tehneet.

Olemme ottaneet vastuuta opinnoistamme ja työstää työn loppuun saakka, kuten käyttämässämme teoriapohjassa otetaan esille. Itseohjautuvuus on ollut välillä haastavaa, koska omaa osaamista ei ole ollut. Tarpeen vaatiessa olemme ottaneet yhteyttä ohjaavaan opettajaamme, samoin työmme tilaajaan. Meillä on ollut tieto, mistä voimme saada apua. Olemme olleet yhteydessä oppilaitoksemme kirjastoon, kuin myös opintotoimistoon, apua on aina pyydettyä tullut ja tästä haluamme kiittää kaikkia työhömmme osallistuneita. Olemme osallistuneet oppilaskunnan toimintaan, hyödyntämällä työpajassa tutoreiden tapahtumaa uusille opiskelijoille. Samalla olemme olleet sitouttamassa uusia opiskelijoita ja luomassa heille opintojen alkutaipaleella malleja tulevasta opinnäytetyön tekemisestä.

Opinnäytetyön tekeminen on vaatinut tavoitteen asettamista, ideointia ja innostumista. Meillä on ollut luomisen tuskaa päästä alkuun, välillä olisimme tarvinneet tukea alkuun pääsemisessä ja välietappien tekemisessä. Oma aikataulumme on ollut työn ja muun elämän takia hyvinkin haastavaa, siksi oppilaitoksen jäsentämä aikataulu työn etenemisen tukemiseen ei kohdannut meidän tuen tarpeen kanssa. Sinnikkäästi olemme kuitenkin pysyneet aiheessa ja vieneet työtä pala palalta eteenpäin. Olemme arvioineet työtämme ja pyytäneet palautteita lähimmäisiltämme, jotka ovat työtämme lukeneet, olemme siitä kiitollisia. Koko tämän opinnäytetyön ajan meillä on ollut käynnissä itsereflektointiprosessi, omaan tekemiseemme ja omaan kykyymme sekä osaamiseemme opiskella. Monet hetkemme reflektoida ovat painokelvotonta tekstiä, mutta monet ovat suuria oivalluksia oppimisesta sekä itsestämme.

Olemme oppineet rajaamaan tehtävänkuvaa ja keskittymään oleelliseen. Olemme myös kehittyneet taustatiedon hankkimisessa, jotta se tukee tavoitettamme päästä päämäärään. Palautteen antaminen ja sen vastaan ottaminen on myös kehittynyt. Itseohjautuvuutemme on ottanut tätä työtä tehtäessä suuren loikan. Suurimpana oivalluksena meillä on kuitenkin ollut pystyvyyden tunne. Tunne, että ymmärrämme mitä elinikäisellä oppimisella tarkoitetaan ja mitä se vaatii, niin kuin Huotilainen kirjoittaa, ihminen oppii eliniän (Huotilainen 2019). Käsitys siitä, että meillä on kyky ja osaaminen pyrkiä itse elinikäiseen oppimiseen. Mikä tärkeintä työyhteisönkehittäjälle, koemme että meillä on kyky myös antaa tukea muille, jotta toisillakin on mahdollisuus kokea oppimisen iloa, huolimatta siitä, millä välineillä oppiminen tapahtuu. Kirsin Tutor

-toiminta on tuonut opinnäytetyömme tekemiseen lisää syvyyttä. Uusien opiskelijoiden haasteet ovat olleet konkreettisesti esillä tutoreiden järjestämässä tapaamisissa. Aivan kuten tässä opinnäytetyössä käy ilmi, jokainen opiskelija tarvitsee erilaista tukea. Osa uusista syksyllä aloittaneista opiskelijoista ei ole kaivannut opintoihinsa minkäänlaista apua, joku taas on tarvinnut henkilökohtaista tukea, tästä on hyvänä esimerkkinä tutorin sparraustuokio eräälle uudelle opiskelijalle. Tämä on hyvä esimerkki siihen, miksi oppilaitoksen olemassa olevat kattavat tukimuodot eivät löydä kaikkia opiskelijoita ja tästä syystä opinnäytetyömme on arvokas lisäinformaation tuoja, jotta oppilaitoksessamme voidaan kehittää uusia ja erilaisia opiskelijoita kannattelevia toimia.

Kehittämisen kohteeksi meille jää teoriaperustan keskusteluttaminen keskenään. Meille oli todella haastavaa ymmärtää, mitä tämä tarkoittaa, myös oman tekstin ja omien oivallusten kirjoittaminen väliin, tuotti meille päänvaivaa. Toisena kehityskohteena meille jäi tutkimuksen toteuttaminen järjestelmällisesti. Omien aikataulullisten haasteittemme takia, jouduimme poukkoilemaan ja etenemään välillä hallitsemattomasti. Kolmantena kehittämisen kohteena oli työn jakaminen. Emme osanneet tehdä alussa työnjakoa järkevästi, tämä johti siihen, etteivät molemmat päässeet mukaan opinnäytetyön kirjoittamiseen tasaveroisesti. Nämä tulemme korjaamaan, kun teemme jatko-opinnoissa uusia opinnäytetöitä.

Kokonaisuudessaan tämä opinnäytetyön tekeminen oli antoisa oppimiskokemus. Jos nyt saisimme aloittaa työn uudelleen, osaisimme toimia toisin.

5.4 Lopuksi

Haluamme muistaa lämmöllä Filosofian tohtori Helena Aarniota 1949–2021. Aarnio on kirjoittanut yhdessä Jouni Enqvistin kanssa teoksen Dialoginen oppiminen verkossa, jota olemme käyttäneet yhtenä tietolähteenä tässä opinnäytetyössä. Kirsillä oli kunnia olla Aarnion oppilaana 90-luvun alussa Hämeenlinnassa ammatillisessa opettajankoulutuslaitoksessa aikaan, jolloin tietokoneisiin tuli internet ja Tetris oli peli, jonka avulla opiskelijat opettelivat tietokoneen käyttöä. Merkittävän uran opettamisen saralla tehnyt Aarnio, on jäänyt vuosikymmenten takaa mieleen positiivisena ja innostavana opettajana. Aarnio oli kiinnostunut opiskelijoista, hän antoi vastuuta ja sai opiskelijat ajattelemaan, sekä pohtimaan, mutta oli aina tukena. Nämä ovat käyttökelpoisia opettajan työkaluja vielä tänäkin digitalisaation päivänä.

LÄHTEET

- Aarnio, Helena & Enqvist, Jouni 2001. Dialoginen oppiminen verkossa: Diana-malli ammatillisen osaamisen rakentamiseen. Helsinki: Opetushallitus.
- Affman, Anni 2018. Kasvatustieteen opiskelijoiden kokemuksia itseohjautuvuudesta käännteistä opetusta toteuttavalta opintojaksolta. Itä-Suomen yliopisto. Soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osasto. Pro gradu. Viitattu 14.10.2023. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/20549/urn_nbn_fi_uef-20181417.pdf?sequence=1
- Ahtola, Annarilla 2016. Psykkinen hyvinvointi ja oppiminen. (E-kirja.) Jyväskylä: PS-kustannus.
- Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset 2020. Viitattu 19.10.2023. <https://www.arena.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%20%84YTET%20%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>
- Arene 2023. Aineistonhallinta-suunnitelman ohjeet. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. Arene ry. Viitattu 22.10.2023. <https://arena.fi/wp-content/uploads/Raportit/2023/Aineistonhallintasuunnitelman%20ohjeet%20ONT%29.pdf?t=1685077970>
- Eskola, Valtteri 2022. Miksi opiskelijat pohtivat opintojen keskeyttämistä? Matematiikan ja äidinkielen oppijaminäkuvien yhteys kognitiiviseen koulukiinnittymiseen toisen asteen opinnoissa. Jyväskylän yliopisto. Erityispedagogiikka. Pro gradu. Viitattu 1.11.2023. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202206083160>
- Haapamäki, Jukka 2009. Korkeakoulujen toiminnan seuranta. Globaali vastuu ja kestävä kehitys koulutuksessa. Kehittämisen ja seurannan tietopohja. Opetusministeriön julkaisuja. Anne Virtanen ja Taina Kaivola (toim.)
- Hietanen, Jonne O. & Peltola, Mikko J. & Hietanen, Jari K. 2020. Psychophysiological responses to eye contact in a live interaction and in video call. Tampere University. Viitattu 15.10.2023. https://www.researchgate.net/publication/340854715_Psychophysiological_responses_to_eye_contact_in_a_live_interaction_and_in_video_call
- Humako 2023. Viitattu 28.10.2023. <https://www.humako.net/verkko-opiskelijat>
- Humak 2023a. Viitattu 26.9.2023. <https://www.humak.fi/info/tyoyhteisojen-kehittaminen>
- Humak 2023b. Viitattu 1.8.2023 <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2022/02/humak-humanistinen-ammattikorkeakoulu-strategia-2021.pdf>
- Huotilainen, Minna 2019. Näin aivot oppivat. (E-kirja.) Jyväskylä: PS-kustannus.
- Huttula, Tapio 2016. Digitalisaatio ja uusi korkeakoulu. Teoksessa Jukka Määttä & Titta Pohjanmäki & Päivi Timonen (toim.) Kohti digikampusta. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 22, 21.
- Kallio, Johanna & Pulkki, Jani 2020. Elämää vaalivan itsekasvatuksen luonnos. Aikuiskasvatus 42, 1/2022, 25–36.

- Laru, Jari 2021. Avoimeen oppimiseen ja opetukseen. Luento. Oulun Yliopisto. Viitattu 7.10.2023. 14.4.2021 Avoimeen oppimiseen ja opetukseen: Jari Laru (OY) - YouTube
- Leinikki, Sikke 2023. VS: Opparistanne hiukan palautetta jo ennen maanantaita. Email kirsi.tiainen@humak.fi nina.haimi@humak.fi
- Marjanen, Päivi 2023. Verkko-opinnot sopivat liikkeessä olevalle opiskelijalle. Viitattu 15.10.2023. <https://www.humak.fi/uutiset/verkko-opinnot-sopivat-liikkeessa-olevalle-opiskelijalle/>
- Mäkelä, Tiina & Kankaanranta, Marja 2021. Covid-19-Pandemian vaikutukset tulevaisuuden oppimisympäristöihin. Kunnallisan alan kehittämissäätöön julkaisu 42. Viitattu 22.11.2023. https://kaks.fi/wp-content/uploads/2021/05/42_covid-19-pandemian-vaikutukset-tulevaisuuden-oppimisymparistoihin.pdf
- Määttä, Jukka 2016. Digikampus haastaa oppimisen. Teoksessa Jukka Määttä & Titta Pohjanmäki & Päivi Timonen (toim.) Kohti digikampusta. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 22, 6.
- Nevgi, Anne 2021. Mitä on oppiminen. University of Helsinki. Viitattu 15.4.2023. Mitä on oppiminen | Helsingin yliopisto (helsinki.fi)
- Niinivirta, Markku 2021. Väärinkäsitys: Jokaisella on oma oppimistyylinsä. Yle Tiede. Viitattu 15.4.2023. Väärinkäsitys: Jokaisella on oma oppimistyylinsä | Prisma Studio | Tiede | yle.fi
- Norrena, Juho 2019. Oman oppimisen kapteeni. (E-kirja.) Jyväskylä: PS- kustannus.
- Opintotoimisto Humak 2023. VS: Kysely Humakin verkkotutkinnoista. kirsi.tiainen@humak.fi, nina.haimi@humak.fi
- Paavilainen, Salla & Rantanen, Marianna & Torikka, Suvi 2016. Opiskelijat verkkoympäristössä. Teoksessa Jukka Määttä & Titta Pohjanmäki & Päivi Timonen (toim.) Kohti digikampusta. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja 22, 89–95.
- Pakkanen, Marjatta & Niemi, Kreetta & Vehkakoski, Tanja. Ohjaajan vastaaminen opiskelijoiden esittämiin moitteisiin dialogisuuteen pyrkivän aikuiskoulutuksen vuorovaikutustilanteissa. Kasvatus, 4/2022, 408–422.
- Puusa, Anu & Juuti, Pauli & Aaltio, Iris 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Teoksessa Puusa, Anu & Juuti, Pauli (toim.) Helsinki: Gaudeamus.
- Salo, Anne-Elina & Anu Kajamies & Katariina Salmela-Aro & Kaisa Aunola & Marja Vauras. Motivaatio Ja Oppiminen. Jyväskylä: PS-kustannus, 2018
- Tikkanen, Anne 2020. Verkossa oppimisen edellytykset, opiskelijoiden verkko-opiskeluvalmiudet ja verkko-opiskelun tukeminen: etnografinen tutkimus monimuotoisesta äidinkielen kurssista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu - tutkielma. Viitattu 2.4.2023. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu->
- Tilastokeskus 2023. Koulutuksen keskeytti 7 % opiskelijoista lukuvuonna 2020/2021. Viitattu 15.10.2023. <https://stat.fi/julkaisu/cl8k9kzpveids0dukv6rc5xj6>

- Toivanen, Minna & Gluschkoff, Kia & Yli-Kaitala, Kirsi & Koskela, Inka 2023. Osallistumisaktiivisuus ja vuorovaikutukseen osallistuminen verkko-oppimisyhteisössä. *Prologi*, 19(2), pp. 27–48. doi:10.33352/prlg.116526. Viitattu 9.10.2023 Osallistumisaktiivisuus ja vuorovaikutukseen osallistuminen verkko-oppimisyhteisössä - pdf (journal.fi)
- Valli, Raine 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 1, Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 5., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vilka, Hanna 2021a. Näin onnistut opinnäyteyössä: ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. (E-kirja.) Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vilka, Hanna 2021b. Tutki ja kehitä. 5., painos. (E-kirja.) Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vähämäki, Minna 2011. Dialogi verkossa. *Aikuiskasvatus*, 31(4), 292–294. <https://doi.org/10.33336/aik.93957>
- Willemsen, Mira 2022. Verkkotutkimuksen kehittäminen Humakin työyhteisön kehittäjä -koulutuksessa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Työyhteisönkehittäjä koulutusohjelma. Opin- näytetyö. Viitattu 23.1.2023. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/744300/URNISBN9789523444157.pdf?sequence=2>
- Xamk 2021. Opintojen keskeyttäminen – loppu vai alku? Viitattu 15.10.2023. <https://next.xamk.fi/nakokulma/opintojen-keskeyttaminen-loppu-vai-alku/>
- Äikäs, Aino, Mönkkönen, Kaarina, Issakainen, Mervi, Kekoni, Taru, Karkkola, Petri & Kasanen, Kati 2020. Moniammatillinen opiskelu verkossa yliopisto-opiskelijoiden kokemana. *Aikuiskasvatus*, 40(2), 112–126. <https://doi.org/10.33336/aik.95451>
- Ärling, Mertsu & Hannukkala, Marjo 2020. Voimaa opiskeluun – Toimintamalleja opiskelijan tueksi. Teoksessa Mertsu Ärling (toim.) Voimaa opiskeluun - Otetta ohjaukseen. Voimaa opiskeluun -hankkeen loppujulkaisu. Tampere: Diakonia ammattikorkeakoulu, 11–15. Viitattu 20.11.2023. Voimaa opiskeluun – otetta ohjaukseen (theseus.fi)

LIITTEET

Liite 1.

Haastattelun kysymykset Humakin opinnot keskeyttäneille:

1. Minkä ikäinen olette?
2. Millä paikkakunnalla asutte?
3. Oletteko tällä hetkellä töissä, osa-aikatöissä, vapaalla - millä vapaalla, työttömänä, opiskele-
massa?
4. Jos olette nyt työelämässä; oletteko palkkatyössä, yrittäjänä, jokin muu?
5. Mikä on tällä hetkellä korkein koulutuksenne?
6. Olette opiskellut Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. Mikä sai teidät hakeutumaan opis-
kelijaksi Humakiin?
7. Minä vuonna pääsitte opiskelijaksi Humakiin?
8. Mistä syystä opintonne keskeytyivät Humakissa?
9. Haluaisitteko jatkaa opintojanne Humakissa?
10. Missä opintojen vaiheessa opintonne keskeytyivät?
11. Millaista tukea olisitte tarvinneet, jotta olisitte voineet jatkaa opintojanne?
12. Suorititteko digikurssin opintojen aikana?
13. Onko teillä omasta mielestänne hyvät digitaidot?
14. Saitteko opintojen alussa riittävästi opastusta?
15. Olitteko mukana oppilaskunnan toiminnassa tai aktiviteeteissä?
16. Käytittekö oppilashuollon palveluja?
17. Opiskeletteko tällä hetkellä jossakin?
18. Mikä tapa opiskella on teille mieluisin?
19. Jos opiskelette, mikä on mieluisin tapa?
20. Miten mielestänne verkossa opiskelemista pitäisi kehittää?
21. Mitä muuta haluaisitte sanoa?

Liite 2.

Haastattelun kysymykset verkostoitumispäivään:

1. Minkä ikäinen olet?
2. Missä asut?
3. Mikä sinun korkein koulutustaustasi on?
4. Oletko täällä tänään? Opiskelija, oppilaitoksen edustaja vai muu
5. Milloin sinä olet aloittanut viimeisimmät opintosi
6. Opiskeletko mieluiten? Verkon välityksellä vai paikan päällä
7. Teetkö opintoja mieluiten? Yksin, kaverin kanssa vai ryhmässä
8. Mikä sinua innostaa opiskelemaan
9. Mikä häiritsee tai hankaloittaa opiskeluasi?
10. Miten toimit, kun sinulle tulee haastava tilanne opinnoissa?
11. Mikä opiskelussa on hyvää?
12. Mikä opiskelemisessä on huonoa?
13. Mistä saat iloa elämääsi?
14. Miten palkitset itsesi onnistumisista?
15. Mitä muuta haluaisit sanoa nykyisestä opiskelustasi?

Liite 3.

Saateviesti sähköpostiviestiin opintonsa keskeyttäneille:

Hei!

Saisimmeko pienen hetken ajastanne, opinnäytetyöhömme tarvittavan tiedon keräämiseksi?

Lähetämme kyselyn kaikille Humanistisen ammattikorkeakoulun Yhteisöpedagogi, työyhteisön kehittäjä -opinnot keskeyttäneille henkilöille.

Opinnäytetyömme tilaaja on Humanistinen ammattikorkeakoulu. Selvitämme opinnäytetyössämme, miksi verkkokoulutuksia keskeytetään Humakissa.

Toivomme, että vastaisitte kyselyyn ja osallistuisitte Humakille ajankohtaisen, sekä tarpeellisen tiedon keräämiseen.

Antamianne tietoja käytetään vain kyseisen opinnäytetyön tekemiseen anonymisti. Tietoturvasyistä opintotoimisto lähettää nämä kyselyt omia rekisteritietojaan käyttäen.

Iso kiitos jo etukäteen vastauksistanne!

Kyselyyn vastaaminen vie vain pienen hetken: <https://link.webropolsurveys.com/S/B8A617F23B37248D>

Ystävällisin terveisin Yhteisöpedagogiopiskelijat Kirsi ja Nina

Liite 4.

Padletin kysymykset ja vastaukset:

	Pohtikaa yhdessä, mitä ajatuksia keskeytysten syyt teissä herättävät, olisivatko ne teidän kohdallanne mahdollisia?	Mitä kehitysehdotuksia teillä keskeyttämisten estämiseksi?	Mitä muuta haluaisitte sanoa?
1. Oman jaksamisen haasteet:	<ul style="list-style-type: none"> - Aika normaali syy, voi tapahtua, vaikka sairastuminen - Työn ja opiskelun yhdistämisen haasteet - Joustaminen tarvittaessa, jos tulee haasteita 	Organisaation johto vaikuttaa olevan allerginen työyhteisön kehittämiseksi	*
2. Opiskelun ennako-odotukset sekä kurssien järjestäminen ja toteuttaminen, mahdolliset haasteet:	<ul style="list-style-type: none"> - Pitää seurata montaa kanavaa. - Paljon opeteltavia digitaatioita - Aikataulut - Yksin joutuu puurtamaan tehtävissä ja ei tiedä keneltä pyytää apua - Ei ole sanottu opintojen alussa, että pitää laittaa asetuksia tehtävien palautuksiin Moodleen ettei sähköposti menisi tukkoon - Kurssit eivät tulleet näkyviin opiskelijalle Moodleen sinä päivänä, kun kurssi alkaa 	<ul style="list-style-type: none"> - Voisi olla luentoja klo 15–18 välillä - Kurssikuvauksissa ei aina kerrota kovin tarkasti kurssista, että se auttaisi omassa kurssien valinnassa paremmin 	-
3 Etä-opinnot verkossa, mahdolliset haasteet:	<ul style="list-style-type: none"> - Ryhmytyminen voi tuntua hankalalta - Helpotta arjessa ja säästää aikaa - Webinaareissa opiskelijat jäävät opettajille vieraksi - Mahdollista tutustua ihmisiin eri paikkakunnilla - Mahdollista sovittaa opiskelu omaan arkeen - Mahdollistaa työssä käynnin 	-	-
4. Yhdessä oppimisen puuttuminen:	Tämän kanssa ei haasteita meillä	<ul style="list-style-type: none"> - Opinnoissa kyllä tulee tätä, mutta jos ei live luennoille pääse, se on hankala juttu - Itse kun on töissä ja tapaa siellä ihmisiä, etäopiskelu on hyvä juttu - Toivoisi, että Humakilla olisi valmiiksi joku tapa, millä tavalla opiskelijat voisi tutustua. Nyt tutustuminen on tutorien johdolla. 	-

*Meidän ryhmämme mielestä, keskeyttäneiden määrä kuulostaa pieneltä. On selvää, että keskeytyksiä tulee tietyn verran. Elämäntilanteisiin liittyviin syihin ei voi vaikuttaa.